Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...тэмнай 1921 оной ...лиин 21-һээ гарана. | № 243 (18266) | 1989 оной октябриин 22, воскресени | Сэн 3 мүн.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани

Октябриин 20-до Кремль соо СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Горбачевой түрүүлэлгэ доро СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани болоһон байгаа.

СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин хүдэлмэриио үргэлжэлүүлгэтэй холбоотой асуудалнууд заседани дээрэ хаража үзэгдөө.

СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Лукьяновай элидхэлээр Верховно Соведэй Президиумэй комиссиин дамжуулһан «һүнгуулиин системын асуудалнуудаар СССР-эй Конституцида (Гол Хуулида) хубилалтануд болон нэмэлтэнүүдые оруулха тухай» СССР-эй Хуулиин проект хаража үзэгдөө. СССР-эй Верховно Соведтэ зүбшэн хэлсэхын тула Хуулиин тус проект тушаагдаха юм.

СССР-эй арадай депутадуудай эрхэ уялгануд, СССР-эй арадай депутадуудые бусааха. СССР-эй Арадай депутадуудай съездын ба СССР-эй Верховно Соведэй регламентын гурим тухай Хуулинуудай проектнүүд, Верховно Соведэй бүридэлые жэл бүри шэнэдхэхэ дурадхалнууд тухай СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ Е. М. Примаков мэдээсэл хэһэн байгаа. Эдэ проектнүүдые СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табиха шиидхэбэри абтаа.

Нацинууд хоорондын харилсаануудай талаар хүүлиие шэнэлэлгэтэй холбоотой асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. СССР-эй арадуудай хэлэнүүдые, хүгжөөхэ ба адли тэгшээр хэрэглэхэ, өөһэдын национально-гүрэнэй байгуулгаһаа холо гадуур ажаһуудаг гү, али СССР-эй газар дэрэ тиимэ байгуулгагүй СССР-эй эрхэтэдэй национальна хүгжэлтэ, «СССР-эй эрхэтэн байха тухай» СССР-эй Хуулида хубилалтануд болон нэмэлтэнүүдые оруулха тухай Хуулинуудай проектнүүдые бэлдэхэ талаар хүдэлмэриин ябаса тухай СССР-эй Верховно Соведэй Национальностнуудэй Соведэй Түрүүлэгшэ Р. Н. Нишанов мэдээсэл хэһэн байна. Бэлэдхэгдэһэн хуулинуудай проектнүүдые СССР-эй Верховно Соведэй зохихо комитедүүд болон тэрэнэй палатануудай саг үргэлжын комиссинуудта хаража үзэхыень дамжуулха шиидхэбэри абтаа.

Союзна республикануудай Верховно Соведүүдэй Президиумүүдэй болон Министрнүүдэй Соведүүдэй дурадхалнууд ые хараада абажа хараалагдаһан арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр ба президиумүүд тухай дурим Президиум һайшаагаа.

1990 оной түсэбэй болон бюджедэй проектнүүд тушаа комиссинууд болон комитедүүдтэ ябуулагдажа байһан хүдэлмэри тухай СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түсэблэлгын ба бюджетно-финансова комиссиин түрүүлэгшэ В. Г. Кучеренкын мэдээсэл хараада абтаа.

Гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ талаар саг зуурын комитет тухай дурим Поезидиум һайшаһан байна.

Нагорно-Карабахай автономито областиин талаар депутадуудай комиссиин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай национальна политикын ба нацинууд хоорондын харилсаануудай талаар Национальностнуудай Соведэй саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ Д. С. Тарасевич мэдээсэһэн байгаа. Энэ нютагтахи хэрэг байдалые комисси бүхы талаһаань шэнжэлээд, тохёолдоһон байдалые гуримшуулха талаар хэдэн дурадхалнуудые ооулаа юм. Үгэ буляалдаанай үедэ энэ асуудалые политическэ ёһоор гуримшуулха дурадхалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ. Азербайджанай ССР-эй Верховно Соведтэ ба Нагорно-Карабахай автономито областьһоо һунгагдаһан СССР-эй арадай депутадуудта дамжуулагдаа. Һүүлдэ эдэ дурадхалнууд СССР-эй Верховно Соведтэ тушаагдаха юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани дээрэ гүрэнэй байдалай бусад заоим асуудалнууд хаража үзэгдэнэн байгаа.

(ТАСС).

ТАБАН ЖЭЛ: ажалай түрүүшүүл хөөрэнэ

НАҺАНАЙМНИ ХЭРЭГ БОЛОНХОЙ

...үн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэнүүдые хангадаг албанда гушан гурбадахи ...ой худэлжэ байнаб. Эгээл олон жэлдэ ...долшоноор худэлөө гээшэ дабзаб даа. ...ыень хэлэхэдэ, өёдолшон болохоб гэжэ ...ахандаа нэгэтэшье һанаагүй хүм.

...ийман класс дүүргээд, тусхай дунда ...ргэжэлтэдэй һургуулида орохо һанаатай, ...ан басагад 1958 ондо Улаан-Удэ эрэ ...ыдк. Бинь медучилищида һанаатай байб. Тиин гэһэмни түрэлэймнай хүн ухаа ...даа: «Медсестра болоод юу хэхэшниб, ...саашань. Үбшэнтэнтэй носолдохые ба...йһан ажал гэжэ һанагшагүйб. Тиинхаа ...ро өёдолдо һура. Эхэнэр хүндэ энэхэнэ ..., энэхэнэ дээрэ мэргэжэл байхагүй. ...бэ һайн һуража, оёжо шадаха болоо ...ини, өёдолшоноор худэлөө үгышье ...ини, юрэдөө, хэтэдээ хэрэгтэй мэргэ...гэшэ» гээ һэн. Абгаймни тиигэжэ со...ооноойнгоо һүүлээр намайгаа дахуу...д өёдолой «Труд» гэжэ фабрикада ...ржа, нэгэ мастерай хажууда шабяар ...улжарёо бэлэй. Тиигэжэ өёдолшон бо...ын хүн гээшэб.

...ушаад жэлдэ энэ мэргэжэлээрээ худэлжэ ...адаа, һурахаар болоо хүн бээзб. Ажа...гаа намтар намтай адли шахуу эхилһэн ...эхэнэр хамта худэлһөөрбди. Анхан ...ухануд басагад лэ эрэ бэлэйбди. ...өө бэшэ нүхэдөө харахадам, һанажаал...ы хамгад болошоод ябагшал даа. Эдэ ...нуд өөртэмнишье хабаатай байха. Эгээл ...а ажалай дэбтэртэй болоно, бүхы на...ааа худэлжэ байнан газарни өөрымни ...ээ дутуугүй дүтэ, коллективни түрэл ...алдамни адли болошонхой.

...ргэһэн сагай турша соо Эрхүүгэй тех...рогическа техникум заочноор дүүргэжэ, технолог мэргэжэлтэй болобоб. Тиихэдэмни хүгэлбэримнай тусхай мэргэжэлтэй болобош гээд, халаанай мастер болгожо дэбжүүлээ һэн. Яһалал худэлжэ байтараа, һайн дүраараа тэрээнһээ болёо һэм. Юундэб гэхэдэ, халаанай мастер захил хэгшэдтэй худэлдэг. Заримдаа орой болотор ажал дээрээ һаатаха. Жаахан үхибүүтэй байһан аад, тиигэжэ худэлжэ шадахагүй байгааб. Намда хадаа юумэе оёжол, хүнэй захилнуудые дүүргэжэл һуугаа һаамни, дээрэ шэнги байдаг.

Эгээ мүнөө би худэһэн дэгэлнүүдые оёноб, хушанаб. Һүүлэй үедэ энэ хубсаһан ехэ хэрэглэмжэтэй болонхой. Хуушан дэгэлнүүдэй гадар һэльбэжэ, шэнээр хушаха худэлмэри мүн лэ ехэ байдаг. Энэшье энэ гэлэй. Харин онсолон тэмдэглэмээр юумэн гэхэдэ, захил хэгшэдэймнай эрилтэ айхабтар ехэ, нариншье болоо. Тиинэшьегүй яаха һэм. Хүн зоной хэрэглэмжэ саг болзор соонь, һайн шанартайгаар хангаха гээшэ — манай нангин уялга. Цехэймнай коллектив энэхэнэй түлөө яһалал ороолдодог юм.

Ажалнай хүнгэн бэшэ. Худэлмэримнай эрхэ байдал хангалтагүй. Өёдолой зал соо олон хүн һуунабди. Газарнай үйтан. Агаарыемнай һэрэюсүүлхэ түхеэрэлгэ, хубсаһала тайлажа үлгэхэ газар гэжэ үгы юм. Мүнөө үе сагай иимэ худэлмэритэй хүнүүдтэ бэеэ һэрэюсүүлхэ, һэргээхэ дүш байдаг һаа, ямар һайн байгааб даа. Агаар һэрэюсүүлдэг түхеэрэлгын үгы дээрэһээ сонхо, үүдэнүүдээ нээжэрхёод, һүүлээрнь һэб-һаб гээд, ханяаха, үбдэхэ ушар гарадаг байна. Худэлмэриимнай эрхэ байдал, богонёор хэлэхэдэ, яатын аргагүй муу, хүшэр хүндэ гэхэ байнаб. Гушаад жэлэй турша соо манай мастерскойдо энэ талаар ехэ хубилалта болоогүй даа.

Иимэ байдал дээрэһээмнай, манда кадрнууд, худэлмэришэд тогтодоггүй. Халаанай мастер, цехые, мастерскойе даагшанар олон һэлгээ. Харин Нина Анатольевна Голова яһала тэсэжэ, табан жэлдэ толгойлжо байна гээшэ.

Тиихэдэ манай һалбариин худэлмэрилгэшэд үхибүүдэй сад-ясляар, гэр байраар яахын аргагүй мүүгаар хангагдадаг. Табяад хүн худэлдэг аад, бодото дээрээ бултадаа худэлһэн үдэрнүүднай үсөөн байха. Дээрэ дурдагдаһан шалтагаанаар, үгышье һаа, үхибүүдэй үбдэнэнһөө боложо, олон хүмнай (бултадаа эхэнэрнүүд ха юмбибди) ажалһаа сулөөлэгдэдэг. Үшөө тиихэдэ амаралтымнай болзор — миил 15 худэлмэриин үдэр. Энэхэниие би ехэл буруу гэжэ һанадагби. Өёдол гээшэмнай тон хүндэ ажал. Үргэлжэ уруугаа хаража һуухаш. Худэһөөр юумэ оёходо, илангаяа хүндэ, үнэр танар, тооһо шоройнь барагдахагүй. Заримдаа нюдөө үбдэшэхэш. Тиигээшье һаань, мүнөө болоһон хойно ондоо мэргэжэл шудалха бэшэб гэжэ һанаад лэ, үнэн зурхэнһөө оролдон, юумэеэ хэгшэлби даа. Мастернай һая 1991 оной түсэбөөр худэлжэ эхилбэш гэнэ һэн.

Түүхэй эдэй элбэг дэлбэг байдаг һаа, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые бүри һайнаар хангажа болохо юм. Зүгөөр һүүгүүдэ арһа шүрбэһэн, дэгэл хушаха һайн материал, оёхо ниидхэ хүрэтэрөө дутадаг боложо байна. Саашадаа яаха зонбибди. Тиимэ мүртөө түсэбнай ехэл боложо байна.

Коллектив соо олон жэлдэ худэлжэ байгаад, хамараа хараад һууха бэшэш. Тиимэһээ олохон басагадые мэргэжэлдээ һургаһан байхаб. Юрэнхыдөө хэлэхэ болоо һаа, коллективнай эбтэй юм. «Нэгэн бултанай, булта нэгэнэй түлөө» гэһэн уряа бодото байдалдамнай тон һайнаар таарана гэхэ байнаб.

Н. МИТЫПОВА,
үйлэдбэриин «Буряттшрейбыт» нэгэдэлэй хубсаһа өёдөр ба заһабарилгын цехэй өёдолшон, ажалай ветеран.

...ндэр шагналнуудаа барюулагдаба

...адар КПСС-эй обкомдо республикын агропромышленнай комплексын бүлэг түрүүшүүлдэ СССР-эй орден болон медальнуудые барюулха баяр ёнолол болобо. Эршэмтэй технологическэ ажалай эмхидхэлдэ түрүү онол арганууудые нэбтэрүүлэн ...ашаар таряан болон мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэриие, худалдалгые дэшэлүүлхэ талаар амжалтануудые ...ан Буряад ороной зуугаад түрүүшүүл гүрэн түрын дээ...ргаланда хүртэһэн байна.

...баяр ёнололдо зорюулагдаһан суглаае республикын ...ирнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. Н. Булдаев нэгэгээ. ...ронь КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Бе...Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. К. Шомоев хоёр ажалай түрүүшүүлдэ СССР-эй медальнуудые зүүлгэһэн байха юм. Тунхэнэй районой ...й совхозой малшан Г. Г. Паданов Ленинэй, Хяагтын ...й «Дружба» колхозой трактерист И. Д. Назимов Октябриин Революциин, Тарбагатайн районой гахайн «Южный» ...ссын гахайшан П. П. Балдунникова Ажалай Улаан ...Хойто-Байгалай районой «Тыйский» совхозой ахамад ...ник Л. Б. Мешкова Арадуудай Хани Барисаанай, Ка...районой Хандалын совхозой директор В. А. Бусо...Хүндэлэлэй, Хориин районой Үдын совхозой ахалагша ...он Г. М. Бимбаев Ажалай Алдар Солын I шатын болон ...олон тоото нүхэдтэй орденүүд болон медальнууд нэрь...ага ташалган доро барюулагдаа.

...ь КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляев абахадаа, гүрэнэй үндэр шагналда хүртэгшэдые хэ...р амаршалаад, ажалдаа үндэр бүтээсэ түйлаһанайнь, ...байнан ажалдаа үнэн сэдьхэлһээ худэлһэнэйнь түлөө ...ртэ баяр баясхалан хүргэжэ, саашадаа бүри ехэ, шэнэ ...ажуудые түйлахыень хүсэбэ.

...агропромышленна комплексын бүхы һалбариинуудта за...ды ураташаа алхам хэгдээ. Тээд тэрээгээр һанаагаа амар...үүг. Илангаяа бии байнан арга боломжонуудаа бу...аар ашаглаха, үйлэдбэриин дүнгүүдые үшөөл дээшэ...шухала болоно. Энэ талаар таанарай дүй дүршэлые ...й дунда дэлгэрүүлхэ гээшэ айхабтар ехэ удха шанартай. ...ь ямаршье улариитай жэлдэ хододоо һайн үрэ дүнгүү...ыланет. Энэл ха юм, манай арга боломжомнай. Мүнөө ...а малай үбэлжэлгэ эхилбэ. Байгша ондо үбһэ тэжээл ...ө нөөсэлгдөө. Нэгэ условно малда дунда эзргээр 9 ...р (талха тарянай зүйл оруулангүйгөөр) тэжээлэй единица тэжээлэй тэжээл бэлэдхэгдэһэн байна. Ган гасуурта...лда таряашадай хүсэл оролдолгоор 450 мянган тонно ...р тарян суглуулагдаба. Энэнь гектарай дунда эзргээр ...ентнер ургаса абтаһан болоно.

...ай суглаан дээрэ шагнуулагшадай зүгөөр үгэ хэлэһэн ...й районой Үдын совхозой директор, Октябриин Революциин орденто Ц. Ж. Ширапдоржиев, Бэшүүрэй районой ...кинскийн нэрэмжэтэ совхозой Заганай-Адагай һу хаа...ермые даагша, Октябриин Революциин орденто И. П. ...а гэгшэд Коммунис партиингаа Центральна Комитедтэ, ...правительствада, түрэл коллективүүдтэ үндэр шагна...тулөө гүнэгэгы баяр баясхалан хүргөө.

...рскагропромсоюзай Түрүүлэгшэ Н. Н. Найданов энэ ...н дээрэ үгэ хэлэхэдээ, агропромышленна комплексым ...ежуудай түрүүшүүлые үндэр шагнал хайраарнь амар...н бүри үндэр, үшөө һайн үрэ дүнгүүдые түйлахыень ...н байна. Республикын колхоз, совхозууд саашадаа эко...ска оноо арганууудые үргэнөөр хэрэглэжэ, һалбариину...дам ашаглай болгохо аргатай гэжэ тэрэ хэлээ. Ажалай ...ул саашадаа коллективүүд соогоо һурган хүмүүжүү...боложо, гээгдэлдэ ородог, мүн юрэл дундахануур ...түнүүдээ хойноо дахуулан, бүри үндэр амжалтын түлө...ашаха аабза гэжэ найдажа байнаа мэдүүлээ. Түгэсс...ь республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ...Булдаев шагнагдагшадые үшөө дахин халуунаар амар...

...ёнололой оршон байдалда үнгэрэһэн суглаанда КПСС-...ой секретарьнар К. А. Албашеев, Л. Ч. Нимаева. ...ыкын арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ И. М. ...гэгшэд хабаадалсаһан байна.

Манай корр.

Малай үбэлжэлгэ—шанга шалгалта

ТАЙТАРАЙХИДАЙ ДОРЮУН АЛХАМУУД

Худөө нютагуудта нинтын малай үбэлжэлгэ һаянайл эхилбэ. Түнхэнэй совхозой Тайтарай һүнэй фермын комсомолзалуушуулай коллективэй гэшүүн бухэн энэ харюусалгатай хаһада бэлдэлгэдэ харюусалгатайгаар хабаадалсаа. Энэ жэлэй июнь һараһаа тус фермын коллектив арендэдэ ороод, ажалай шэнэ гуримые шэнжэлэн туршажа байна. Нёдондо жэлдэ совхозой гурбан отделени кооперативууд болгогдоо һэн. Иигэжэ тэдэнэр мүнөө арендэ подрядай гуримаар худэлжэ эхилбэ гээшэ. Тайтарай фермэдэ юнэн һаалишан, гурбан тугалшан, гурбан үхэршэн, тэжээл буйлуулдаг цехэй гурбан худэлмэриилэгшэ, нэгэ тракторист гэгшэд бултадаа нэгэн коллектив болонхой, 154 үнеэдые харуулһаг юм. Үнгэрэгшэ, 1988 ондо һаалишад соохоо фермын партгрупорг Лидия Лукинична Шубина залуу коммунист Вячеслав Владимирович Ларионов хоёр гурбан мянгатанай клубай гэшүүдээр абтаһан алдартай. Энэ коллективтэ табан һаалишан партийн гэшүүд юм. Тайтарай коммунистнууд ганса коллектив соогоо ажал худэлмэридее түрүүлжэ ябадаг бэшэ, мүн совхоз дотороошье суурхажа ябадаг ажалай эдэбхитэд болоно. Мүнөө жэлдэ Мария Лопсоновна Сымбелова гурбан мянгатанай тоодо орохо аргатай. Юуб гэхэдэ, тэрэ түсэбэй ёһоор жэлэй туршада 18 үнеэнһээ дүн хамта 23,5 центнер һу һааха һаа, үнгэрһэн юнэн һарын дүнгөөр 19,5 центнер һу абажа, гурбан-дөө тушаагаад байна. В. В. Ларионов түсэбэй ёһоор жэлэй туршада 23,5 центнер һу һааха аад, юнэн һарын дүнгөөр 28,3 центнер һу үйлэдбэрилөө. Л. Л. Шубина, М. Гысхеева гэгшэд жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхээр шармайн ажаллана. Мүн бусадшье һаалишад түсэбөө дүүргэхэ аргатай юм. Юуб гэхэдэ, ноябрь, декабрь һарануудай хугасаа соо эндэ олон үнеэд тугалла-хаар хүлеэгдэнэ. Тайтарай һу һаалиин фермын коллективтэ ородууд, буряадууд нэгэ һанал бодолтойгоор ажалаа ухюутэйгээр эрхилнэ. Сүлөө сагтаа тэдэнэр сугтаа Шэмхынгээ соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ совхоз худэлмэришэдсөө олон гэр байра барижа үгэнэ, үмсын гэр барилгада ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Гансал нёдондо жэлдэ Хужарай сельскэ Соведэй дэбисхэр дээрэ үмсын 14 гэр баригдаа. Һаянай Тайтарай фермын дүрбэн гэшүүдтэ гэр байрань һэльбэн шэнэлэгдээ. Иимэ худэлмэри саашадаашье ябуулагдаха юм.

1990 ондо энэ фермэ дээрэ малай шэнэ байра баригдахаар хараалагдана.

— Мүнөө жэлдэ фермын мал яһала һайнаар үбһэ тэжээлээр хангагданхай. Отделениимнай тракторна бригадын гэшүүд һайн шанартай силос бэлэдхэжэ үгөө. Энэ жэлэй малай үбэлжэлые эрхим үрэ дүнгүүдтэйгээр түгэсхэхэ аргатайбди,— гэжэ фермые даагша Т. С. Ангархаева тэмдэглээ һэн.

Тайтарай һүнэй фермын коллектив тохёолдоһон бэрхэшэлнүүдые амжалтатайгаар дабаавар бэлэн юм. Энэнэйнь гэршэ мүнөөдэрэй эдэнэрэй дорюун ажалай алхамууд мүн.

Б. ШАРАКШАНОВ.

1190 ГРАММААР НЭМЭЭГДЭЭ

Иимэ хүндэ шэгнүүр абаха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэл даа. Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой Калиновкын отделениин Александр Андреев Алексей Голендухин хоёр харуулжа байнан гүүртынгээ буруун бухэнэй шэгнүүрые үнгэрһэн һарада сүүдхын туршада дунда эзргээр 1190 граммаар нэмээжэ шадаһан байна. Эдэнэр жэлһээ үлүү наһатай болоһон 40 толгой буруу, хашарагуудые зүбөөр харуулжа, иимэ үндэр дүн түйлаа ха юм.

Мал адуулагшад энэ түйлаһан амжалтаяа улам батадхаха аргатай байнаша мэдүүлнэ. Мүнөө тэдэнэр эдэ малаа адуулхын хажуугаар нэмэлтэ тэжээлээр хангана. Буруу, хашарагуудай үбэлэйнь байра бэлэн болгогдонхой. Үбһэ тэжээл хубаарилагдан үгтэнхэй юм.

В. ШИРДАРМАЕВ.

һҮ һААМАА ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Сагаан эдеэ дэлгэрүүлхэ талаар жэлэй эхинһээ хойшо эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөндэ Мэлын һу һаалиин фермын түрүү һаалишад В. Б. Цыренова, С-Х. Р. Цыренова, Н. Д. Балданова гэгшэд ходо уридлажа ябана. Эгээл ехэ һу һаадаг Н. Д. Цыренова социалис мүрысөөнэй манлайда дабшадаг юм. Тэрэ үнгэрһэн юнэн һарын дүнгөөр үнөөн бүриёөо дунда эзргээр 2500 килограмм һу абаһан байна. Иигэжэ түрүү һаалишан жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 562 центнер һу үйлэдбэрилбэ.

Октябрь һарын түрүүшын 15 хоногой туршада малшад Д. Ф. Дармаева, С. С. Будаева гэгшэд һу һаали дээшэлүүлжэ шадаа. Эдэ нүхэдэй хүндэлэлдэ СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой түб һууринда «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдаһан байна.

М. ДАГБАЕВА.

Захааминай район.

ДЕПУТАДУУДАЙ БҮЛЭГЭЙ ЗАСЕДАНИ

Октябриин 20-до Совет Армиин М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ түбэй байшанда СССР-эй арадай депутадууд — СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд суглэрһан байна. СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зүгөөр депутадуудай бүлэг байгуулха тухай Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управленийн начальник армиин генерал А. Д. Лизичевой мэдээсэл шагнагдаа һэн. Иимэ бүлэг эмхидхэгдээ.

СССР-эй Оборонын соведэй дэргэдэхи сэрэгэй главна соведэй октябриин 18-да болоһон заседаниин дүнгүүд тухай, тэрээн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ, СССР-эй Оборонын соведэй түрүүлэгшэ М. С. Горбачевой хэлэһэн үгэ тухай КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй оборонын министр армиин генерал Д. Т. Язовай мэдээсэл депутадуудай бүлэгэй түрүүшын заседани дээрэ анхаралтайгаар шагнагдаа.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Генеральна штабай начальник— СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо армиин генерал М. А. Моисеев СССР-эй арадай депутадуудай урда элидхэл хэ. Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ бэелүүлэгдэжэ байһан хубилган шэнэдхэлгын асуудалнууд тухай, тэрэнэй байдал ба хүгжэлтын гол шэглэлнүүд, мүн «СССР-эй оборонто тухай» СССР-эй Хуулиин, мүн хуулиин бусад документнүүдэй проектнүүдые бэлдэлгын ябаса тухай арадай депутадуудта хэлэжэ үгөө.

Арадай болон партийн урдахи уялгаяа үнэн сэхээр дүүргэхэ, армида болон флодто хубилган шэнэдхэлгэ бэелүүлгэдэ бүхы хэмжээгээр туһалха, оронойнгоо оборонно хаба шадалые бэхижүүлхэ гээшэ түрүүшын уялга мүн гээд СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд —СССР-эй арадай депутадууд онсолон тэмдэглээ.

(ТАСС).

«МИР»: ПРОГРАММЫН ЁҺООР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ (ТАСС). Жолоодогдогог «Мир» комплексын экипаж түсэблэгдэһэн шэнжэлгэнүүд болон туршалгануудые бэелүүлжэ үргэлжэлһөөр.

Геофизическэ туршалгануудай программын ёһоор Александр Викторенко болон Александр Серебров фото болон телеаппаратураар Газарай нюрууе үдэр бүри буулгана. Үнэгэрһэн үдэрнүүдтэ Украинын, Краснодарска ба Ставропольско хизаарнуудай, Туркменийн газар дайда буулгагдаһан байгаа. Үсэгэлдэр Молдавиин, Украинын урда хубиин, Каспийн далай шадархи газар буулгагдаа һэн. Замбуулинһаа абтаһан мэдээнүүдые ороной эрдэм ухаанай элдэб һалбариинуудай болон арадай ажахын мэргэжэлтэд хэрэглэдэг. Замбуулинай телевизионно зурагуудые Советскэ Союзай элдэб нютагуудай хэрэглэгшэдтэ сэхэ дамжуулха арга туршалгануудай үедэ нарижуулагдана.

«Мария» спектрометрэй туһаламжаар үшөө нэгэ астрофизическэ шэнжэлгэ хэгдэһэн байгаа.

Ашаанай автомат «Прогресс М» онгосын ашаае буулгаха худэлмэриин графигай ёһоор станциин двигателиин нэгэдхэгдэмэл түхеэрэлгэдэ түлишэ хэгдээ.

Хараалагдаһан программын ёһоор гаэар шадарай замбуулинда худэлмэри ябуулагдана. Хоёр космонавтын бэенүүд һайн.

Монголшо эрдэмтэдэй уласхоорондын «түхэреэн стол»

БУРЯАД ОРОНТОЙ ТАНИЛСАНА

Уржадэр үдын урда монголшо эрдэмтэд этнографическа музей ошожо хараһан байна. Буряад зоной урда сагай ажабайдал харуулһан олон тоотой зүйлнүүдтэй танилсаа. Мүн Республикын дэбисхэр дээрэ ажаһуудаг оротоной, шэмэгшэгүүдэй хэр угай ажабайдалаар һонирхоһон байна. Байгал шадарай гаэар дээрэ ажамидардаг, тайгын болон тала нутын ан амитадые, шубуудые хаража, эрдэмтэд хужарлаба. Тэдэнэр аяар холын сагай хүүнүүдэй шулуун хушөөнүүдээр ехээр һонирхоо.

Монголой Арадай Республикын СССР-тэхи посольствын советник, полномочно министр Ж. Энхсайхан хөөрэнэ.

— Этнографическа музей хаража, булта айхабтар һонирхобобди. Монгол угсаата зоной уг изагуур гүүлэдэг хүүнүүдэй орхиһон шулуун хушөөнүүдэй манай өнхарал таһаһан ушар гайхалтай аяб даа. Зүгөөр энэ талаар Буряадэй эрдэмтэд үшөө горитой хүдэлмэри дүүргэхэ ёһотой.

Уржадэр үдэнөө хойшо монголшо эрдэмтэд Ивалгын дасан ошожо хараба. Поляк эрдэмтэ С. Шинкевич хөөрэхэдөө, иимэ юумэн тухай онсо тогтобо:

— Республикын музейнүүдэй жэсэда буряад арадай соёлой элитэ зүйлнүүд хадагалагдадаг байна. Зүгөөр тэдэнэй бага бэшэ хуби зоной үзэмжэдэ табигдадаггүй юм гэжэ дуулаа һэм. Илангаяа бурхан шажанда хабаатай юумэн олоной нюдэнһөө нюугаатай зандаа ха. Минии һанахада, хамаг юумэеэ нюунгүйгөөр бултанда харуулха хэрэгтэй. Иимэ байдал зоной соёл болбосоролоо хүгжөөлгэдэ, эрдэмтэдэй шэнжэлэлгэнүүдтэ горитойгоор нүлөөлхэ эзргэтэй ха юм.

Үдэшэлэн Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театр соо ехэ концерт болобо. Зүүн зүгэй хатарай «Лотос» ансамблиин, арадай хатарай «Булжамуур» гэжэ үхибүүдэй студиин, «Маргаал» ансамблиин коллективүүд непал, япон, энэдхэг, монгол болон буряад арадуудай заншалта хатарнуудые гүйсэдхэбэ. Тэрэшэлэн Буряадай филармониин дуушад Х. Аюржанаева, Б. Батодоржиев, Е. Гомбоева болон бусад буряад арадай ба совет композиторнуудай дуунуудые дуулаа. Монголшо эрдэмтэд энэ концертые ехээр һонирхожо хараба.

Үсэгэлдэр «түхэреэн столдо» хабаадагшад Байгал далай дээрэ амаржа ерэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрдэмтэд хүдэлмэриингөө үедэ.

Д. ДАМБАЕВ.

...989 оной октябриин 21.

...йлшан

...АА ХАБ?»

Амидаралай хүсэл

...угай һомоной дабашагу...
...гүүй зузаан асфальтые...
...рата гудамжын нюрууе...
...хэлэн һүбэлэн үрэмдэ...
...бэдэл хурса набшаһата...
...луу шулуун зоригтой...

...ЭГМИД

...рай уляангир эшэлжэ...
...жарай хаһада һалбарли...
...гахал табилантай үрэ...
...уурһаашни дүнгөө гү!...
...идархал шадалтай хүн...
...аһаашни эршэлээ гү!...
...идарал тэмсэжэ олоно...
...аар, наранда таалуулаа...
...һанай һүндэ — намаатай...
...дхан жаргаба зоргуда...
...рюухан харгые соолёө...
...рбагай һүхэтэй хүн ер...
...гдуулханиие таһа сабь...
...химол замтайнь жэгдэ...
...гаха табисуураа үрэдэ...
...идарха хүсэлөө үндэ...
...ахижа хабартаа ургаа...
...орюун хүсэлынь мүхэй...

Хүнэй зам

...арата юртэмсэдэ унаһ...
...аһаяа эсэслэтэрээ хүн...
...ахагүй амидаралай хэ...
...ургэ мүрөө тэмсэн гар...
...дэһэ садахын тэдыс...
...нэхэн хүсэлөөр гарга...
...энэйнгээ байхаһаа бу...
...сэстээ суглаа балаган...
...олын бодолтой хэрэг...
...үсэлтэ тэмсэлээр гар...
...эн хүнэйнгээ үнгэрһэн...
...нөөхил хэбээрээ мүнхэ...

...эр бүлын телевикторин...
...охи наадан. 23.50 — М...
...ргэмэй шэнэ һонинуу...
ХОЕРДОХИ ПРОГРА...
МОСКВА. 13.35—С...
...а республикану...
...ичопубликистикэ. Бе...
...рильмүүд. 14.25 — «Сп...
...үн». Лев Яшин. 15.10 ...
...аг ба өөр тухайгаа». ...
...офьев. 15.30 — «Мы все...
...ательно посещающие ...
— 13 серитэй уран п...
...рильм, 5-дахи сери. «С...
...-дахи сери — «Разрыв»...
— «П» тэмдэгтэй». Т-д...
...инь. 18.30 — НТМ: М...
8.45 — «П» тэмдэгтэй». ...
...-дахи сери. 21.00 — «А...
...ойрсогты, багашуулі»...
...16-тай ба тэрээнһээ дэ...
...ратайшуулда». 22.00 — В...
...2.35 — Багахан «концерт...
— Хоккейгээр СССР-эй...
...ионат. «Крылья Совет...
«Химик». 00.15 — Бест...
...ласхоорондын «Мөндэ...
...мүрысөөн. Эрэшүүл. «...
...Наггетс» (США) — Барс...
...Испани). 00.55 — Шэнэ ...

...еатрнуудта

«ЭРДЭМ»
ЖИЗНЬ И УДИВИТЕ...
ПРИКЛЮЧЕНИЯ РОБИН...
КРУЗО — в 9-40, 11-10, ...
14-30, КЛУБ «КОТТОН» ...
...рии)— в 16, ЛЕДИ ДЖЕ...
...серии)— в 18-10, ИНТЕРД...
...КА (2 серии)— в 20-30 ...
«ОКТЯБРЬ»
ПОТЕРПЕВШИЕ С...
(фильм второй)— в 9-...
ТАНЦУЙ, ТАНЦУЙ (2-с...
в 11-20, 16, 18-30, 21-...
«ВОСТОК»
ПУТЕШЕСТВИЕ НЭТТИ...
в 13-30, ВОСХОД «...
...ЛУНЫ»— в 15, 18, 21.
«БАЙКАЛ»
ЗВОНЯТ, ОТКРОЙТЕ ДВ...
в 16-30, УТРО (2 серии)
18, 20 30.
ВИДЕОЗАЛ «ПРЕМЬЕРА»
СЭР — в 10, 15. МУ...
ДЛЯ МОЛОДОЙ ЖЕН...
— в 13-30.

...Государ-
...АССР по
...и книж-
...нина, 31.
...: 04613

...ФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

...ФСР-эй ГАБЬЯАТА БАРИЛГАШАН» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...ын талаар аша габьяатай байһанайнь, олон жэл...ө үнэн сэхээр хүдэлһэнэйнь түлөө «РСФСР-эй габьяата ...шан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

...ов Владимир Аслан-Бековичтэ — барилгын «БАМ ай ...строин» тусхай управлениин начальник, Буряадай АССР.

...ФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
В. ВОРОТНИКОВ.

...ФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
С. ЧИСТОПЛЯ

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1989 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

АМЖАЛТА—АЖАХЫН ТООСООНhОО

Манай совхоз район дотороо томо ажахынуудай нэгэниинь болодог. Гахайнуудые олоор үсхэбэрилхын, үнэздые олоор барижа һаахын хажуугаар ороохо таряа ехээр тарижа үргүүлдагбди. Бидэ һүүлэй жэлнүүдтэ бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ амжалтануудые түйладаг болонхойбди. Байгша ондо манай механизаторнууд таряалангай гектар бүриһөө дүрэ эзрэгээр 28 центнер ороохо таряа хуряажа абаһан байнэ. Мүнөө жэлдэ ажахын һаалишад, малшад гурбан мянгатанай хилэ амжалтатайгаар дабажа гараха аргатай юм. Эдэ түйлагдаһан ба түйлагдаха үрэ дүнгүүдэй эхиниинь хаанаһааб гэжэ хэлэхэ, хөөрэхэ дурамни хүрэнэ.

Совхознай һүү һаалиин фермэтэй юм. Тэрэнэйнгээ ажал хэрэгтыень саг соонь шиидхэзэд байбал, һайшаалтай үрэ дүнгүүдэй түйлагдаха байһандань найдамаар. Үйлэдбэридэ саг зуурын асуудал гэжэ байха ёһогүй. Тэдэнэз саг соонь шиидхэхын тула тодорхой ажал ябуулха ушартай гэшэбди. Энэ талаар совхозой директор Красноярай һу һаалиин фермынгээ байрыень, досоохи түхеэрэлгэнүүдыень бултыень һэльбэн шэнэлһэн байна. Мүнөө эндэ һаалишадай һайнаар хүдэлхэ эрхэ байдал байгуулагданхай юм. Хоёрдохёор, бидэ һаалиингаа малые бата найдамтай тэжээлэй баазаар хангагдаг болонхойбди. Мүнөө үнеэднай элдэб зүйлэй тэжээлээр гуйсэд хангагдана. Гурбадахяар, һаалишаднай даалгагдаһан ажалдаа тад ондоогоор хандадаг болоо. Коллектив дотор ажалай журам һайжараа. Жэлэй эсэсэй тоосоогоор фермын бүхы малшад үнеөн бүриһөө дунда эзрэгээр 3000 килограммһаа дээшэ һу һаахань гээшэ. Энэмнай манай һаалишадай ороддожо ябаһыень үшөө дахин гэршэлжэ үгэнэ.

Совхозоймнай бүхы һалбаринууд энэ жэлһээ эхилээд ажахын тоосоондо оруулагданхай юм. Тиигэжэ бидэ жэлэй эсэсэ үйлэдбэрилһэн продукциингаа хэмжээгээр салин түлбэреэ абадаг болохомнай. Энэмнай хэһэн ажалайнгаа хамтар эхилээ. Удаань гурбан жэлэй туршада Совет Армиин эзрэгдэ үялгата албаяа хэз. Тэрэнэйнгээ һүүлээр таһалгаргүй хорёод гаран жэлэй хугасаада автомашинануудай ашаа бүүлгадаг оньһон түхеэрэлгын машининстээр хүдэлжэ ябана. Даажа абаһан техникэзе ходо бүрин бүтэн байлгадаг.

— Манайтнай директор шанга эрилтэтэйгээр ажалдаа хандадаг. Ямаршье асуудал ходол зуб руунь шиидхэхэ гэжэ оролдодог. Би Виолын үшөө залуухан басаган ябахаһаань мэдэхэ хүм даа. Улаан-Удын хүдөө ажахын техникум дүүргээд, залуу мэргэжэлтэн манай нишэ өрэз һэн. — гэжэ Любовь Николаевна Медведева хэлэнэ. Тэрэ энэ коллектив соо 40 гаран жэлдэ хүдэлһэн хүн. Складуудыо даагшаар, оперативна тоо бүридхэлэй бухгалтераар 10 жэлдэ хүдэлөө юм. Мүнөө наһатай боложо, амаралтада гараһаншье һаа, ажаллаһаар, ороохо таряа тушаан абалгын халуун хаһын хүрэжэ ерэхэдэ, шэгнүүршэнэршье хүдэлөөд туршадаг байха юм.

— Та, коммунист Старкова тухай юун гээд хэлэхэ байнабта? Энэ нүхэрнай партийн гэшүүн-хүтэлбэрилэгшэ гэһэн үялгаяа хэр эзрэгээр дүүргэнэ гэжэ һананаабта? — гээд бидэнэй хөөрэдөө шагнаже байһан нэгэ дундуур наһанай хүнһөө асуубаб.

— Эндэ би хорин табан жэл соо хүдэлжэ байнаб. Ороохо хатаалгын оньһон түхеэрэлгын мастераар хүдэлдэг хүмби. Нэрэ, обогни Ворошилов Юрий Андреевич. Коммунист бүхэнэй хүдэлмэридээ Старковадал адляар хандадаг һаань, ажалшье бүтээсэтэйгээр ябаха байгаа гэжэ байнаб. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, партийн бодото гэшүүн гээшэ, — гэжэ тэрэ миниий табиһан асуудалда хариусаа бөлэй.

Тэрэ гэнээр хоёр һара шахуу саг үнгэрөө. Һаяхана хүтэлбэрилэгшэз һунгаха һунгалтын суглаан болоо. Тэндэ суглараашад Виола Александровна Старковаемнай үшөө хүдэлэг гэһэн эрилтэ табяа. Ажаллаха аргатай, шадалтай гэжэ дурадхаа. Тиигэжэ хамтын хэлсээнэй шиидхэбэреэр, нюусаар дуугаа үгэһэн һунгалтын дунгүүдээр В. А. Старкова дахин нааа директорээр һунгагдаа.

Мүнөө тэрэ суглаа ажаллаг нүхэдэйнгөө этигэл найдабариие хариулхын тула даажа абаһан хүдэлмэридээ хамаг хүсэ шадалаа зориулна.

— Мүнөө манай коллективэй эгээл хариусалгатай хаһа хүрэжэ ерэзд байна. Ороохо тушаадаг Хэжэнгын, Хорин районуудай ажахынууд шэнэ таряа таһалгаргүй тушаажа эхилээ. Бүхы оньһон техникэмнайшье бэлэн болгогдохой, — гэжэ Старкова ажал тухайгаа хөөрэнэ.

—Энэ намартаа хэды шэнэн ороохо тушаажа абахабта?

— Тиимэ ехэ юумэн үгыл даа. 2200 тонно. Тэрэнэй 1000 тоннынь Хорин районой ажахынууд, бэшыень хэжэнгээрхин тушааха. Нёдондо жэлдэ 4500 тонно шахуу ороохо тушаажа абаа һэмди.—гэжэ Виола Александровна хариусана.

— Ороохо таряаннаа гадуур, ондоо зүйлэй үргамалнуудай үргаса абадаг юм гүт?

—Ногооной виматинтай гурил абадаг гээшэбди. Ярууныи, Хэжэнгын, Хорин районуудай ажахынууд энэ шэмэтэ тэжээлэй гурил дүн хамта 980 тонно асаржа үгэхэ даабаритай юм.

— Теэд тэндэхи ажахынууд энэ талаар түсэбүүдэз али эзрэгээр дүүргэнэ гээшэб?

— Яруукын, Хэжэнгын районуудай, нэгэ зарим ажахынууд, мүн Хорин районой Анаагай, Хүрбын совхозууд нэгэшье тонно асаржа үгөөгүй байһаар. Баталан абаһан хэлсээнэйнгээ өһоор булта колхоз, совхозууд витаминтай ногооной гурил тушааха түсэбүүдэз сентябриин 10 болотор бэелүүлхэ байһан юм.

Теэд элдэб шалтагаанаар нобшоржо байнаар. Эдэ районуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, ажахынуудай ахамад агрономуудтай хөөрэлдөөд, хэмжээнүүдые абаад байнебди.

— Теэд түсэбүүдтнай дүүргэгдэхэ юм гү?

— Дүүргэгдэхэ даа, һүүлэй үдэрнүүдтэ таһалгаргүй гурил асаргадана. Тэрэнэймнай шанарынь урда жэлнүүдэйхидэ орходоо һайн байна гэхэдэ алдуу болохогүй, — гэжэ Виола Александровна найдуулба.

Партийн гэшүүн В. А. Старкова залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулдаг. Тиихэ зуураа, тэдэнние үндэр үзэл бодолтойгоор, ходол хүнэй түлөө анхаралаа табижа ябахаар һургаха гэжэ оролдодог. Энэмнай ямаршье хүнэй сэдьхэлэй һайн лэ тагнань боложо үгэнэ бэшэ аал?

Коммунист В. А. Старкова агропромышленна «Хори» нэгэдэлэй партийна организацийн гэшүүн юм. Тэрэ парти доторой хүдэлмэри һайжаруулха, коммунистнуудта шанга эрилтэнүүдые табижа, хариусалгыень дээшэлүүлхэ эрилтэнүүдые табидаг. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй һанамжаар коллективэй байдал, ажал гол түлэб хүтэлбэрилэгшэһөө дуудыдана. Үнэн сэхэ, дутуу дундануудтай эбсэдэггүй коммунист юм.

Тиимэл хэдань тэрэниие дахинаа директорээр һунгаа. Хүнүүд тэрэниие дэмжэнэ ха юм. Энэзнһээ хүндэтэй юумэн хүтэлбэрилэгшэдэ байха аал?

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

Зөөри эзэтэй, мүнгэн тоотой

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМАЙ БЭРХЭТЭЙШЬЕ ҺААНЬ

Бэшүүрэй районой Калининай нэрэмжэтэ колхоз гол үйлдэбэринүүдые бэридөө түрүүн хамтын подрядай гурим хэрэглэжэ, гэшүүн ажалай түлөөһые оруулһан олзо оршоень зэргээр үгэнэ байгаа. Энэ жэлһээ зарим һалбаринуудыень арендиз хэрэглэнэ саанда оруулагдажа байна.

Ажахы соогоо түрүүлэн арендатор бологшодой нэгэн ажалаа хонишон Иван Аронович РАЗУВАЕВАЙ хөөрөө ярилцаба толилбобди.

— Ямаршье ажалда шэнэ юумэ хэрэглэхэдэ, түрүүшээр элдэб ойлгогдоогүй асуудалнууд, баг бэшэ бэрхэшээлнүүдшье ушардаг. Хэр зүбөөр хүдэлнэ гээшэбибди, алдуу эндүү гарганагүй гүбди гэжэ баһа өөһэдөө маргахаш.

Эгээл тиимэһээ малшад, хонишод, механизаторнуудта даб дээрэ арендиэ подрядта ороод байхадань, хүнгэн бэшэ байна. Олон жэлдэ хүнэй гар хараажа һурашаһан, жэшээнь, малаймнай байра, гэр бараемнай ажахы зааталь һаа заһабарилжа, түхеэржэ үбһэ тэжээлыемнай баһал ондоо бригада бэлэдхэжэ үгэхэ ёһотой гэзэ һүудаг зондо эдэ бүхы юумэез гэнтэ өөһэд дээрээ даажа абаад байхадань, түрүүшээр сошордомоор ааб даа.

Теэд нүгөө талаараа арендиэ гээшэмнай хүнүүдые бүхы юумэнэйнгээ бодото эзэд болгохо, тэдэнэй һэшхэл урмые, нэрэ хүндые өөдэнь үргэхэ арга байна гэжэ бидэ ойлгонобди.

Манай хонишодой бригада ажахы соогоо эгээн түрүүлэн арендиэ гуримда ороо юм. Урда тээнь намтай хүдэлжэ байһан үнинэй хонишод шэнэ гуримаар хүдэлдэг болоходоони эдэхэ алдаад, ондоо ажалда ороо һэн. Тиихэдэнь гурбан залуу хүбүүдые хажуудаа абааб. Энээнһээ урагша ондоо бригадада хонишоноор хүдэлжэ байһан залуу хүбүүн Иван Ткачёв һайн дураараа намтай суглаа хүдэлхэ гэжэ шиидээ. Тэрээнтэй суглаа Павел Тимофеев Иван Слепнёв хоёр баһал арендиэ гуримда ороһон бригадада хүдэлөөд туршаха дуратай байһанаа мэдүүлээ. Һаяшаг үшөө нэгэ залуу хүбүүн Петр Устинов баһал маанадтай хүдэлөөд туршахаяа ерэнхэй.

— Эдэ залуушуулшни хэр тэсэжэ хүдэлхэ юм? Иигээд лэ удахагүй һонёо буураад, залхуугаа хүрөөд, тэрьелжэ арилшахадаа болохо зон гээшэ,— гэжэ зарим хүнүүд намда хэлдэг. Тэдэ тиигэхэгүйл гэжэ һананаб. Яһала зүрхэтэйгөөр хүдэлдэг, даруу зохид зантай хүбүүд. Эдэмнай гол түлэб гэр айл болоһон, томоотой зон ха юм.

Үнэхөөрөө арендэдэ ороод байхада, хэхэ хүдэлмэри нилээд ехэ болоно. Хэрбээ урдань бидэ хонишод һүрэгөө адуулаад лэ тэдэнэз туруулжэ, хурьгадыень түлжуулжэ туршаагаад лэ байдаг һаабзабди. Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, байра байдалаа заһабарилха, үнгэрхэдөө түлөз залһашье бэлдэхэ, зөөхэ тухай оройдоо һанаагаа табидаггүй, гол түлэб бэлэн юумэн дээрэ байгаа бшуубди. Салин хүлһэмнайшье тэрэнэйнгээ эзэргэ багашаг һааб даа.

Мүнөө бидэ 600 шахуу эхэ хонидойнгоо хажууда үшөө 700 үлүүтэй энэ жэлэй хурьгад — түлгэнүүдые абаабди. Тэдэнэз томо болгоод, ерэхэ жэлэй намар тус бурииень 38—40 килограммһаа бэшэ шэгнүүртэй болгожо, мяханай комбинадта тушааха, үсхэбэридэ табихабди. Иигээд ерэхэ үбэлдөө шэнэ түл абахадамнай, бүхы һүрэгнай адагынь үшөө 560—600 толгойгоор олон болохо ха юм.

Юрэдөөл, табан хүдэр эрэшүүлэй тухашартараа хэхэ хүдэлмэри бии болохо. Мүнөөшье манда миин һууха аргагүй. Даажа абаһан 138 гектар дээрэ таригдаһан зелёнко, рапсынгаа үргасые сабшажа, заримыень хуряажа абаад, үбэлжөөндэ зөөжэ һүрилнэбди. Мүн заримыень баалтайнь орхижо, үбэлдөө тэндэ хонидоо бэлшээхэбди. Гадна 11 гектар сабшалан дээрэһээ 180 центнер үбһэ баһал өөһэдөө сабшажа абаа һэмди.

Манда ДТ-75 түхэлэй трактор даалгагданхай. Тэрээгээрээ газараа хахалдаг, наг шэбхэеэ обоолдог, зөөдэг, бүлүүр станци хүдэлгэжэ, таряалан, бэлэдхэдэг болохо гэлсэн ди. Энэ жэлдэ һүрэлтэ яһала хүрэхэ бүдүүн тө шэмэтэй рапсын ногооногоо рагдаһан сенаж бии.

Ашаха түхеэрэлгэтэй хонидойнгоо хашаа сор хуулдаг гаргажа обоолһон шэ эгээл мүнөө ян хуряа болон постнуудые һөөнь урид газар дэрэ хэ байгаабди. Тиимэ бригадаһаа абаха, тэр ашаглаһанай түлөө түлэ лонобди.

Эдэ бүгэдэ юу хар гэхэдэ, арендэдэ ороод хадаа шадаал һаа, ехэ т мэри хэжэ, ехэ продукци ха, олзо оршоёо ехэ бо гэжэ оролдоогүйдэмнай гагүй болоно. Тэрэнэйнь маг ашаг олзо сэхэ дулд бшуу.

Манай бригада энэ бүх хаяа байгша жэлдэ түрүү хөөрьгаһан зүйлэ зуун толгой бухэнһөө хурьга абаһан, хурьган бр 20 килограмм шэгнүүрт эхэнэзнь һалгаһан юм. Һошье хайшалха даабари үлүүлэгдээ һэн.

Бүхы дээрээ манайхи мянган түхэригэй пр үйлэдбэрилэгдөө. Жэл со дэнэн гол гаргашанудаг ра бүриин аванс, үбһэ т худалдажа абаһанай, то лишэ гаргашаһанай) хо гаргаад байхада, тэрэ мянган түхэриг болоо ние 52 мянган түхэ хорооходомнай, 41 мянг хэриг үлөө. Тэрэзн соо шина техникэ хэрэглэ лөө болон бусад гарга процентыень даража байхадань, бидэ гар дэ мянган түхэриг абаабди оршоһоомнай юундэ, 4 цент дараха болоо юм түрүүшын жэлдэ колхо һаа арендиэ түлбэри харин хуушанай гуримаг тын подрядайхидал адл зо оршымнай 42 про даража абаа бшуу. Од хэ жэлдэ энээниие бо ёһотойл арендиэ хар гуримаар олзыгоо 2 центые арендиэ түлбэр лэдэг болоходомнай, ө һүраггүй ашаг тай байн һанагдана.

Хонидоймнай бай юрын лэ дулаалһан с Тиимэнээ энээн соо эртын хурьга абахы Бидэ хожомшог ф тэнгэнээ хойшо мартыг ран болотор хурьгад хабди. Энэ муу бэш һананаб. Үбһэ тэжээл тэды алмагдаха, хонк шье хүнгэншэг болоо Хожом гараашье һаа, н һайн харууһа, тэжээл хадаа, эхэнүүдһээнь н тус буридэ 20—22 мянг татадаг болоно.

Эндэ үшөө нэгэ юу хай хэлэхээр, зооветер хүдэлмэрилэгшэдэй сэ малшадай ажалай үрэ д һээ сэхэ дулдыдадаг б саг ерээ гэжэ һанахаг үбшэлһэнһөө, саг соо шэлэгдэгүй дээрэһээ олониинь гарааладаг. Э нишод, малшад өөһэ хэжэ шадахаб даа. ахамад ветврач Е. Н ова түрүүтэй манай нарна хүдэлмэрилэгш шэлһэн малые ерэжэ «эдэтнай хооһоор бай али үлүү ехээр т эдеэд үбдөө гээшэ» г ююшье хэдэггүй. Үбш дотоор элирүүлхэ, з шаа мүртэй оролдо ганагүй бшуу.

Саашадаа бидэ хо байра байдалые өөһ һабарилха, бэлдэхэ, жэл бэлдэхэ, ө отарада абтаһан эр дые өөһэдөө томо мяханда тушаагдаха б харууһалхаһаа гадна, гоо юоһые баһал өөһэ шалдаг болохо һанан

М. НАМЖ
бэшэжэ

КОЛБАСАГАЙ ЦЕХТЭ

Загарайн райпогой колбасна цехэй коллектив һара бүри 15—20 тонно продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Эндэ бага эзрэгээр сонгоогдоһон «озерская», «липецкая», шанаһан «мичуринская», «походная» гэжэ сортын колбасануудые, сардельканүүдые, сосисканууде гаргана.

Улаан-Удын Зүүн Сибириин технологическа институт дүүргэһэн технолог Елена Фадеева, хүдэлмэришэд Любовь Дабаева, Валентина Атясова, мастер Николай Бошикян гэгшэд колбаса хэдэг цехтэ эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ, һара, квартал бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ.

— Бидэ элдэб янзын колбасануудые үйлэдбэрилжэ, район соохи бүхы магазинуудта эльгээнэбди. Манай шанаһаншье, бага эзрэгээр сонгоогдоһоншье колбасануудые амтлаад үзэгты,— гээд цехэй мастер Николай Никогосович Бошикян дурадхана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: технолог Елена Кондратьевна Фадеева; цехэй мастер Н. Н. Бошикян.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хоорооН

КОЛЛЕКТИВЭЙ НАЙДАЛ

Партийн гэшүүн бусадһаа ямар илгаатай байха ёһотойб? Илангаяа хубилган шэнэдхэлгын үедэ хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлжэ ябаһан коммунистнууд хариусалгата үялгаяа али эзрэгээр дүүргэнэ гээшэб? Урдань табигдаһан зорилгонуудыо хүсэдөөр бэелүүлжэ шадана гү, али үгы гү? Ажалша коллективэйнгээ этигэл найдабари хариулна гү? Эдэ асуудалнууд мүнөө коммунистнуудай урда хурсаар табигдадаг болоо.

Үнгэрэгшэ зунай нэгэ үдэр Хориин ороохо таряа тушаан абалгын пункт ошожо, тэндэ хүдэлдэг хүнүүдтэй уулзаа, хөөрэлдөө һэм. Тиихэдэл тэндэ иимэшүү удхатай хөөрэлдөө шагнаа, хүдэлмэришэдэй һанамжа, дурадхалнуудые бэшэжэ абаа бэлэйб.

— Пунктымнай директор Виола Александровнае хаража үзээ. Тэрэ манай коллектив дотор гушаад жэлэй хугасаа соо хүдэлжэ ябана. Тэрэнэйнгээ арбаад жэлыень директорээр ажаллана. Энэ уялгаяа һайнаар лэ дүүргэнэ гэжэ һанагшаб. — гэжэ Владимир Семенович Спиридонов хэлээ һэн. Өөрөө тэрэ арбан юһэн наһатэйдаа эндэ ерэжэ, ажалайнгаа намтар эхилээ. Удаань гурбан жэлэй туршада Совет Армиин эзрэгдэ уялгата албаяа хэз. Тэрэнэйнгээ һүүлээр таһалгаргүй хорёод гаран жэлэй хугасаада автомашинануудай ашаа бүүлгадаг оньһон түхеэрэлгын машининстээр хүдэлжэ ябана. Даажа абаһан техникэзе ходо бүрин бүтэн байлгадаг.

— Манайтнай директор шанга эрилтэтэйгээр ажалдаа хандадаг. Ямаршье асуудал ходол зуб руунь шиидхэхэ гэжэ оролдодог. Би Виолын үшөө залуухан басаган ябахаһаань мэдэхэ хүм даа. Улаан-Удын хүдөө ажахын техникум дүүргээд, залуу мэргэжэлтэн манай нишэ өрэз һэн. — гэжэ Любовь Николаевна Медведева хэлэнэ. Тэрэ энэ коллектив соо 40 гаран жэлдэ хүдэлһэн хүн. Складуудыо даагшаар, оперативна тоо бүридхэлэй бухгалтераар 10 жэлдэ хүдэлөө юм. Мүнөө наһатай боложо, амаралтада гараһаншье һаа, ажаллаһаар, ороохо таряа тушаан абалгын халуун хаһын хүрэжэ ерэхэдэ, шэгнүүршэнэршье хүдэлөөд туршадаг байха юм.

— Та, коммунист Старкова тухай юун гээд хэлэхэ байнабта? Энэ нүхэрнай партийн гэшүүн-хүтэлбэрилэгшэ гэһэн үялгаяа хэр эзрэгээр дүүргэнэ гэжэ һананаабта? — гээд бидэнэй хөөрэлдөө шагнаже байһан нэгэ дундуур наһанай хүнһөө асуубаб.

— Эндэ би хорин табан жэл соо хүдэлжэ байнаб. Ороохо хатаалгын оньһон түхеэрэлгын мастераар хүдэлдэг хүмби. Нэрэ, обогни Ворошилов Юрий Андреевич. Коммунист бүхэнэй хүдэлмэридээ Старковадал адляар хандадаг һаань, ажалшье бүтээсэтэйгээр ябаха байгаа гэжэ байнаб. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, партийн бодото гэшүүн гээшэ, — гэжэ тэрэ миниий табиһан асуудалда хариусаа бөлэй.

Тэрэ гэнээр хоёр һара шахуу саг үнгэрөө. Һаяхана хүтэлбэрилэгшэз һунгаха һунгалтын суглаан болоо. Тэндэ суглараашад Виола Александровна Старковаемнай үшөө хүдэлэг гэһэн эрилтэ табяа. Ажаллаха аргатай, шадалтай гэжэ дурадхаа. Тиигэжэ хамтын хэлсээнэй шиидхэбэреэр, нюусаар дуугаа үгэһэн һунгалтын дунгүүдээр В. А. Старкова дахин нааа директорээр һунгагдаа.

Мүнөө тэрэ суглаа ажаллаг нүхэдэйнгөө этигэл найдабариие хариулхын тула даажа абаһан хүдэлмэридээ хамаг хүсэ шадалаа зориулна.

— Мүнөө манай коллективэй эгээл хариусалгатай хаһа хүрэжэ ерэзд байна. Ороохо тушаадаг Хэжэнгын, Хорин районуудай ажахынууд шэнэ таряа таһалгаргүй тушаажа эхилээ. Бүхы оньһон техникэмнайшье бэлэн болгогдохой, — гэжэ Старкова ажал тухайгаа хөөрэнэ.

—Энэ намартаа хэды шэнэн ороохо тушаажа абахабта?

— Тиимэ ехэ юумэн үгыл даа. 2200 тонно. Тэрэнэйнгээ 1000 тоннынь Хориин районой ажахынууд, бэшыень хэжэнгээрхин тушааха. Нёдондо жэлдэ 4500 тонно шахуу ороохо тушаажа абаа һэмди.—гэжэ Виола Александровна хариусана.

— Ороохо таряаннаа гадуур, ондоо зүйлэй үргамалнуудай үргаса абадаг юм гүт?

—Ногооной виматинтай гурил абадаг гээшэбди. Ярууныи, Хэжэнгын, Хорин районуудай ажахынууд энэ шэмэтэ тэжээлэй гурил дүн хамта 980 тонно асаржа үгэхэ даабаритай юм.

— Теэд тэндэхи ажахынууд энэ талаар түсэбүүдэз али эзрэгээр дүүргэнэ гээшэб?

— Яруукын, Хэжэнгын районуудай, нэгэ зарим ажахынууд, мүн Хорин районой Анаагай, Хүрбын совхозууд нэгэшье тонно асаржа үгөөгүй байһаар. Баталан абаһан хэлсээнэйнгээ өһоор булта колхоз, совхозууд витаминтай ногооной гурил тушааха түсэбүүдэз сентябриин 10 болотор бэелүүлхэ байһан юм.

Теэд элдэб шалтагаанаар нобшоржо байнаар. Эдэ районуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, ажахынуудай ахамад агрономуудтай хөөрэлдөөд, хэмжээнүүдые абаад байнебди.

— Теэд түсэбүүдтнай дүүргэгдэхэ юм гү?

— Дүүргэгдэхэ даа, һүүлэй үдэрнүүдтэ таһалгаргүй гурил асаргадана. Тэрэнэймнай шанарынь урда жэлнүүдэйхидэ орходоо һайн байна гэхэдэ алдуу болохогүй, — гэжэ Виола Александровна найдуулба.

Партийн гэшүүн В. А. Старкова залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тусхай анхаралаа хандуулдаг. Тиихэ зуураа, тэдэнние үндэр үзэл бодолтойгоор, ходол хүнэй түлөө анхаралаа табижа ябахаар һургаха гэжэ ороодог. Энэмнай ямаршье хүнэй сэдьхэлэй һайн лэ тагнань боложо үгэнэ бэшэ аал?

Коммунист В. А. Старкова агропромышленна «Хори» нэгэдэлэй партийна организацийн гэшүүн юм. Тэрэ парти доторой хүдэлмэри һайжаруулха, коммунистнуда нэрэ хүндые улаан-Удын Советскэ Союзай хүн зон СЕПГ-гэй ЦК-гай шэнэ Генеральна секретарь Э. Кренцдэ хүсэнэ, манай союзник — Германиин Демократическа Республикатай эншалта хани барисаагаа, үрэ түгэс харилсаа холбоогоо саашадаашье үргэдхэхэ, хүгжөөхэ аабза гэжэ хараална гээд СССР-эй МИД-эй мэдээсэлэй захиргаанай начальник Г. И. Герасимов журналистнуудта зорюулагдаже, октябриин 19-дэ үнгэргэгдэһэн брифинг дээрэ мэдүүлбэ.

Латин Америкын бүлэг оронуудай түлөөлэгшэ болгожо, Кубын Республикые хоёр жэлэй болзороор ООН-ой Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын бэшэ гэшүүнээр һунгаха тухай мэдээсэлые МИД-эй түлөөлэгшэ саашадаа шэнжэлбэ.

Кубын революциин иланаһан үдэрһөө хойшо энэ орон түрүүшынхеэ ООН-ой гол шухала органой хүдэлмэридэ хабаадаха байна. Манай һанахада, энэ хадаа Кубын Республикын ласхоорондын нэрэ хүндын улам ургажа байһые батална.

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын бэшэ гэшүүнээр мүн лэ һунгагдаһан Румыни улаасхоорондын политика бэелүүлгэдэ эдэбхитэй үүргэ дүүргэхэ аабза гэжэ найдажа байһанаа Г. И. Герасимов мэдүүлэз.

(ТАСС).

СССР-эй МИД-эй ХЭБЛЭЛЭЙ ТҮБТЭ

Совет орон дотор

НАЛЬЧИК. Кабардино-Балкарай АССР ороохо бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Гүрэнэй амбаарта 200 мянга гаран тонно ороохон адхагдаа. Энэнь гүрэнэй захилһаа 14 процентээр өхэ. Шэлдэн хатуу үнэтэй сортын шэниисэ колхоз, совхозуудһаа худалдагдажа абтаа.

КЫЗЫЛ-ОРДА. Чехословакиин Добричско арһанай комбинадай мэргэжэлтэд Амангельдын нэрэмжэтэ совхоздо хониной арһа элдэхэ түхеэрэлгэ хабсаргажа эхилээ. Эндэ улаасхоорондын «Каракуль» гэжэ концерн байгуулха программын ёһоор хүдэлмэри ябуулагдана. Арһа элдэжэ, элдэб хубсаһа хунар өөдөг СССР-эй үшөө хоёр томо комбинат концерндэ хабаадаха.

ЛИПЕЦК. Областиин колхоз, совхозууд гүрэндэ саахарай свекло худалдаха түсэбөө дүүргэбэ. Нэгэ миллион 120 мянган тонно түүхэй эд болбосоруулгын предприятинуудта эльгээгдэз.

ПРЖЕВАЛЬСК. Иссык-Куль шадархи «Джергалан» совхозэй таряашад һайнаар ябалгаһан газарта түрүүшыншэз тарилга хэнэ. Шэндэхэн зэнгаһанай һүүлээр дүүрэн хүчөөрөө хүдэлжэ эхилһэн ажахынууд хоорондын «Комсомольский» хаяабай ябаар ган гасуурта ородог газар ябалгаһан байгаа.

ЛЕНИНГРАД. Римэй «Орус» кинематографика» кинокомпанитай болон «Ланчо» хэблэлтэй «Ленфильмын» кинематографистнуудай баталһан хэлсээн һаяхан хүсэндөө ороо. Совет гайхамшагта шатаршадай нэгэнэй хуби заяан тухай «Четвертый ход» гэһэн нэрэтэй уран һайханай хамтын фильм ерэхэ жэлэй эхеэр бүүлгагдахаар хараалагдана.

Хотын һунгашадай 500 гаран клубууд арадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ үнгэрэгдэхэ шэнэ һунгалтада бэлдэхэ түб болонхой. Районно болон городской Соведүүдтэ ленинградайхидые түлөөлдэг хүнүүдтэй уулзахын, СССР-эй Верховно Соведэй сесси тухай һүүлшын мэдээнүүдые болон тайлбаринуудые шагнахын, манай ажабайдалда нэбтэрүүлэгдэжэ байһан демократи тухай һанамжаяа хэлэхын тула хүнүүд үдэшэ бүри эндэ сугларна. Хотын эгээл мэдээжэ клубууд «Соведүүд—90», «Москвагай заставa», «Һунгалта—90» гэжэ нэрлэгдэнэхэй. Томо районуудта һунгашадай нэгэдэлнүүд байгуулагдаа һэн. Тэндэ нютагай Соведүүдтэ депутадта кандидадуудые зүбшэн хэлсэжэ эхилэнхэй.

УКРАИНЫН ССР, УССР-эй АН-ай Электродинамикын институдай «Десна» гэжэ эрдэмэй-туршалгын полигон орон дотор ори ганса юм. Элшэ хүсые дахинаа һэргээн хэрэглэхэ элдэб түхэлэй түхеэрэлгэнүүд эндэ бүридхэгдэнхэй. Ондо ондоо элшэ хүсэ бэдэрэлгэ оршон тойронхи байгаалиие бузарлуулхагүй хэрэгтэ зорюулагдана. Һалхинай болон наранай элшэ хүсые арадай ажахыда хэрэглэлгэ бүхы дэлхэй дээрэ мүнөө хаа хаанагүй дэлгэрэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Десна» полигон дээрэ, һалхинай-электрын элшэ хүсэнэй түхеэрэлгэнүүд.

ТАСС-ай фотохроникэ.

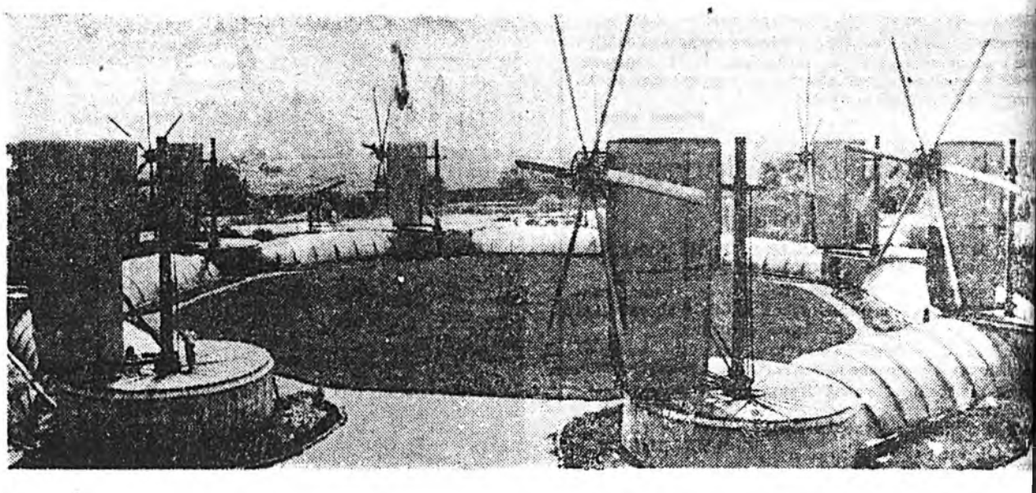

АРАДАЙ ДЕПУТАДАЙ ЕНДЭР

1990 оной январьһаа «Арадай депутадуудай Соведүүд» гэһэн журнал СССР-эй Верховно Соведэй нийтын-политическэ мэдээсэлэй «Арадай депутат» гэжэ журнал болгогдохонь.

Гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулгын теориин ба бодото байдалай асуудалнуудые бүхы талаарнь хариулха. Соведүүдэй дүүрэн засагай ленинскэ гол ёһонуудые, арадай социалис ёһоор өөрыгөө хүтэлбэрилхэ ябадалые хүгжөөхэ гээшэ шэнэ хэблэлэй гол зорилго болоно.

Ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанай — Арадай депутадуудай съездын, СССР-эй Верховно Соведэй, тэрэнэй комитедүүд болон палатануудай комиссинуудай ажал ябуулые хариулха, бүхы шатануудтахи Соведүүдэй бодото эрхэ түлөөлэгнүүдые батаһалгада «Арадай депутат» журнал бүхы хэмжээгээр туһалха зэргэтэй. Тэрэнэй хуудаһанууд совет парламентаринуудай, гүрэнэй засагай бүхы зургаануудай депутадуудай ендэр болохо байна. Обществын ажабайдалай, Соведүүдэй ажал ябуулгын шухала асуудалнуудаар арадай депутадуудай хэлэһэн үгэнүүд болон һанамжануудые журнал толилжо байха.

Совет байгуулалтын теориин ба бодото байдалай, политическэ болон экономическа реформонуудые бэелүүлгын, республикануудай болон регионуудай экономическа бэеэ дааһан байдалда ба ажахын тоосоондо ороохо асуудалнууд, Соведүүдэй, депутадуудай, нийтын өөрын ябуулгата зургаануудай, эдэбхитэдэй хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлые харуулха гээшэ шэнэ хэблэлэй гол темэ болохо. Материалнуудай хажуугаар гүрэнэй ба нийтын ажабайдалда боложо байһан шухалын шухала үйлэ хэрэгүүдые журнал харуулжа байха. Аха дүү социалис оронуудтахи парламентоха ажал ябуулгын уласхоорондын дүй дүршэлые харуулһан материалнуудые уншагшад олохо байха.

Хуули шэнжэлдэг ехэ эрдэмтэд, нийтын ба гүрэнэй мэдээжэ ажал ябуулагшад, һунгагшад, совет хүдэлмэрилэгшэд, публицистнууд болон журналистнууд журналай авторнуудай дунда бии. Тэрэнэй хуудаһачуудта юридическэ зүбшэл заабаринуудые, тайлбаринуудые, ажабайдалай орёо шухала асуудалнуудта хэрюунуудые тоанад олохот.

«Союзпечатиин» хэлхэз холбооной бүхы отделениинүүд болон зургаануудта «Арадай депутат» гэһэн журналда хизаарлалтагүй-өөр захил абтаха. Жэл соо 18 номер гараха. Жэлэй захилгын сэн — 5 түхэриг 40 мүнгэн. Журналай индекс:—70870.

(ТАСС).

бшалангаа үнэлдагбди. Мүн
рилга хэхэ онзаһан, сеялка
һэн тэжээл бэлэдхэлгын тех
кэ бии.
Өөһэдын гараар үргүулжи
аһан, нарин нягтаар бэлэд
һэн тэжээл хэгээшье онд
нүүдэй бэлэдхэжэ үгэһэнһ
раггүй арьбан, һайн шана
й байхал даа. Саашадаа б
талхв ороонһоо бэшэ
элые колхозһоо худалда
ахаяа болнхо, хуу өөнэд

АЛХАМАЙ
Е ҺААНЬ...

эрэмжэтэ колхоз гол үйлэ
гүрим хэрэглэжэ, гэшүүд
о оршыень зэргээр үгэд
ринуудынь арендиэ хари

итор бологшодой нэгэн ах
РАЗУВАЕВАЙ хөөрөө дөр

элэдхэдэг болохо гэлсэнхэй
. Энэ жилдэ һүргэтэмн
ала хүрэхэ бүдүүн тэжэ
эмэтэй рапсын ногоогоор
агдаһан сенаж бии.
Ашаха түхеэрэлгэтэй
онидөөгөө хашаа соо
ргажа обоолһон шэбх
ээл мүнөө ян хүрэшэ
өөнь урид газар дээрээ
байгаабди. Тиимэ техн
ригадаһаа абаха, тэрэ
шаглаһанай түлөө түлэхэ
онобди.
Эдэ бүгэдэ юу харуулн
ахэдэ, арендэдэ ороод б
даа шадаал һаа, ехэ худ
эри хэжэ, ехэ продукци а
, олзо оршоёо ехэ болго
жэ оролдоогуйдэмнай
эгүй болоно. Тэрээнһээл
ar ашаг олзо сэхэ дулдыд
шуу.
Манай бригада энэ барае
аяа байгша жилдэ түрүүш
ээ хурьгалһан зуһагуу
үүн толгой бүхэнһөө
урьга абаһан, хурьган бүхэ
) килограмм шэгнүүртэй
хэнэзнь һалгаһан юм. Н
ошье хайшалха даабари х
лүүлэгдэз һэн.
Бүхы дээрээ манайда
янган түхэригэй продук
йлэдбэрилэгдөө. Жэл соо
эһэн гол гаргашануудые
а бүриин аванс, үбһэ тэ
удалдажа абаһанай, тоно,
ишэ гаргашалһанай) тоол
эргаад байхада, тэрэмнай
янган түхэриг болоо. Э
ние 52 мянган түхэриг
ороходомнай, 41 мянган
эриг үлөө. Тэрээн соохоо
ина техникэ хэрэглэнэй
өө болон бусад гаргаша
роцентыень даража аб
айхадань, бидэ гар дээрэ
янган түхэриг абаабди. С
ршоһоомнай юундэ, 42
ент дараха болоо юм гэх
үүршын жилдэ колхоз
аа арендиэ түлбэри аба
арин хуушанай гуримаар
ын подрядайхидал адлар
о оршымнай 42 процен
аража абаа бшуу. Одоо
э жилдэ энээнние болго
һотойл арендиэ харилсе
уримаар олзынгоо 25
ентые арендиэ түлбэрид
эдэг болоходомнай, м
ураггүй ашаг байха
анагдана.
Хонидоймнай байра
ирын лэ дулаалһан сара
иимэнэз энээн соо үб
ртын хурьга абахын ар
идэ хожомшог февра
энгэһээ хойшо мартын 20
ан болотор хурьгадые
абди. Энэ муу бэшэ
ананаб. Үбһэ тэжээл э
эды алмагдаха, хонишо
ье хүнгэншэг болоҗо
ожом гараашье һаа, хур
айн харууһа, тэжээлдэ
адаа, эхэнүүдһээнь һалга
ус бүридэ 20—22 килогр
атадаг болоно.
Эндэ үшөө нэгэ юумэ
ай хэлэхээр, зооветери
удэлмэрилэгшэдэй сали
алшадай ажалай үрэ дүнг
эз сэхэ дулдыдаг бол
аг ерээ гэжэ һанахаар, М
үбшэлһэнһөө, саг соогоо
элэгдэгүй дээрэһээл н
олониинь гарэалдаг. Эндэ
ишод, малшад өөһэдөө
гэжэ шадахаб даа. Аж
ихамад ветврач Е. Н. П
иова түрүүтэй манай вет
арна худэлмэрилэгшэд
элһэн малые ерэжэ ж
эдэтнай хоёроор байгаа
или үлүү ехээр тэһэ
эдэд үбдөө гэшэ»
ушье хэдэгүй. Үбшыень
отоор элирүүлхэ, эмшэл
аа мүртэй оролдолго
анагүй бшуу.
Саашадаа бидэ хонидой
Байра байдалые өөһэдө
абарилха, бэлдэхэ, үбһ
жэл бэлэдхэхэ, өөһэдө
этарада абтаһан эрэ х
дые өөһэдөө томо бол
ляханда тушаагдаха болоҗ
аруһалхаһаа гадна, хони
оо коохые баһал өөһэдөө
алдаг болохо һанаатай

М. НАМЖИЛ
бэшэжэ аба

Арадай хиналтын булан

СООН БА ҺУНГАЛТА ЭХИЛБЭ

ийн колхоз, совмышленна пред
болон эмхи зур
ийна ба ажахын
д арадай хинаг
ийн туһалагшад
олдэг. Энэньшье
ороной. Эдеэ хоо
ые болон рес
ай ажахын һал
социально-эконо
олгонуудые бзе
хиналтын коми
үүд болон пост
ийгээр хабаадан
дээрэ хэлэгдэ
ны.
авиационно за
ой, судна бүтээл
Элүүрые хамгаал
оствын 3-дахи
-дахи һүргуулиин,
ийн комбинадай,
ийн (Хориин рай
райпотребсоюзай,
й районой Лени
колхозой ара
найн һайхан үгэ
ха эрхэдэ уни
гэшэ. Дурдаг
ийдаймнай коми
олон постнуудые
байһан нүхэд
Г. И. Тунгусов,
Р. И. Помуле
инна, О. С. Ан
Хайдуков, М. В.
. Петров гэгшэ
үсхэлэй ашаар
ай ба мал ажа
дэшэлүүлэх, тэ
ологтогий байл
ийин технологи
й ба ажалай жу
; ажахыда хай
гандаха, ниитын
трихэ, үбэршэл
тамсхэ, түлишын
ша талаар нэмэл
д абтаһан байна.
оролдолгын хү
газарта эрдэмэй
ажал эмхидхэл
лгын түрүү онол
арүүлэгдэнэ. Һу
ийдай промыш
ийлгын пред
үсэнүүд болзор
ралгада ороно,
агдадаг продук
илэдэ дээшэлнэ.
үсхэл өхэтайгээр
шад республика
ай хаа хаанагүй
ийн комитедүүд,
олон постнуудай
ваар онсо шата
а. Ушарынь гэ
ЦК-гай тогтоол
ан, октябрь — де
үд соо тэдэнэй
нгалта үнгэрэгэ
ийн республикануудай
картин крайко
үүд, горкомуд
удта, Совет Ар
ийн-сэрэгэй флод
хилын харуулай
замай сэрэгүүдэ
ийн эмхинүүдэ
ипанида эдэбхи
дахыень, арадай
ы шатануудтахи

ЭДҮҮДЭЙ ЭЛМЭРИ

ҮЛЗАЛГА БОЛОБО

ийн-Удын Советскэ
ачалшадай клубта
ий депутат, Зүүн
ологическа инс
ут С. Г. Шапхаев
ооно Советэй ко
үдэлмэридэ ха
ийн туһайгаа тоо
17-до энэл клуб
ийна политикын
Сэй платформо
ооно үгэ хэлэгшэ
ийнэзээ Москва
ийдэ найруулһан
а СССР-эй Вер
ихамад ветврач Е. Н. П
иова түрүүтэй манай вет
арна худэлмэрилэгшэд
элһэн малые ерэжэ ж
эдэтнай хоёроор байгаа
или үлүү ехээр тэһэ
эдэд үбдөө гэшэ»
ушье хэдэгүй. Үбшыень
отоор элирүүлхэ, эмшэл
аа мүртэй оролдолго
анагүй бшуу.
Саашадаа бидэ хонидой
Байра байдалые өөһэдө
абарилха, бэлдэхэ, үбһ
жэл бэлэдхэхэ, өөһэдө
этарада абтаһан эрэ х
дые өөһэдөө томо бол
ляханда тушаагдаха болоҗ
аруһалхаһаа гадна, хони
оо коохые баһал өөһэдө
алдаг болохо һанаатай

М. НАМЖИЛ
бэшэжэ аба

НАМТАРҺААНЬ АБТАҺАН МҮРНҮҮД

Мэдэзэжэ шүүмжэлэгшэ, уран зохёол шэнжэлэгшэ, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Дугар-Нимаев Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаевич 1929 оной октябриин 23-да түрэһэн юм. КПСС-эй болон Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн. «Хоца Намсараевай, Жамсо Тумуновай зохёолнууд соо түүхын темэ» гэһэн темээр диссертаци бэшэжэ, 1955 ондо А. М. Горькийн нэрэмжэтэ Литературна институтдай эрдэмтэдэй зүблөөндэ тэрэнээ табижа, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидадай нэрэ эзэргые амжалтатайгаар хамгаалһан юм.

Ц.-А. Дугар-Нимаев мүнөө СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин Буряадай эрдэмэй түбэй БИОН-ой литература, аман зохёол ба искусство шэнжэлэгын таһагай урдаа хараха эрдэмтэн, буряад болон монгол хэлэтэ арадуудай уран зохёол шэнжэлдэг. Эдэ литературануудай түүхын ба мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудта тэрэнэй шэнжэлэлгэнүүд зорюулагдана. Гадна буряад һургуулиин һуралсалай программануудые, буряад литературын номуудые найруулалсадаг. Бүхэсоюзна, улас-хоорондын конференциүүд дээрэ, республикын уран зохёолшодой съезднүүд дээрэ олон элидхэлнүүдые хэһэн байха.

Бэшэһэн бүхы юумыень, статьянуудыень, номуудыень дүнлэн тоолобол, бүхыдөө 150 худэлмэри болоно. Аяар 13 учебник зохёолсоһон байна.

Ц.-А. Д. Дугар-Нимаев — Буряадай АССР-эй соёлой габьяата худэлмэрилэгшэ, медальнуудаар, республикын Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагданхай. Тэрэмнай — СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин габьяата ветеран, РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник юм.

Ц.-А. Дугар-Нимаевай түрэһөөр 60 наһанай ойдо

АХА ТУХАЙ ҮГЭ

ОРОНОЙНГОО ниислэл Москва хотын Литературна институтда һуража ябаһанаа, уран зохёолшодой ажаһуудаг Переделкинэ гэжэ Москва шадарай һуринда байрладаг байһанаа мүнөө һанахада, һонин. Тэрэ үедэ Литинститутда һураһан зон соохоо суута хүнүүд — Роберт Рождественский, Евгений Евтушенко, Белла Ахмадулина, Юрий Казаков, Михаил Рощин, Чингиз Айтматов, Кайсын Кулиев, Давид Кугультинов болон бусад нүүдэ ургэн гараа. "Бидэ Константин Паустовский, Михаил Светлов, Сергей Смирнов, Лев Ошанин, Евгений Долматовский гэгшэдэй семинарта гээгдэнгүй орохёо ярадаг бэлэйбди.

Тиихэдэ Александр Фадеев, Константин Федин, Всеволод Иванов, Корней Чуковский, Николай Тихонов, Борис Пастернак, Назым Хикмет, Леонид Леонов гэгшэдэй зуһаланнууд манай байранууддтай эзэргэлэнхэй, тиимэһээ элитэ тэдэ зохёолшодые үдэр бүри харадаг һэмди.

Хүнэй өөрөө зохёохо бэлигүй һаань, ямаршье һургуули, ямаршье институт зохёолшо болгожо шадахагүй гэлсэдэг. Энэ тон зүб.

Зүгөөр юумэ бэшэхэ хүндэ Переделкинэй агаар, Литинститудай коридор соохи шуугиан ямаршье ухаатай сэсэн номуудһаа дутуугүй хэрэгтэй.

Бидэ тиихэдэ бүлтадаа залуунууд ябаабди. Энээн тухай хүсэд ойлгодоггүй байгаабди. Гэбэшье ажабайдалда, зохёохы замда гансал өөрын онсо харгы байха ёһотой гэжэ мэдэхэ болоһон байнабди.

Мүнөө Переделкиндэ тэрэ үеын суута зохёолшодоо гансал Леонид Максимович Леонов үлэнхэй.

Би мүнөө Москва ошохо бүхэндөө Переделкиндэ хүрэжэ, урданайнгаа газараар ябахые ороддодогби.

Переделкинэ тон ондоо болонхой. Урданайнь ой модон, эүргэнүүд, талмайнуд һалажа, хэдэн тээһэнь томо-томо гэрнүүд, барилгануд хашажа, Шообот горхон бүзарлагдажа, ганса булангираар урдажа байдаг.

Энээн тухай тэндэ байһан олон тоото уран зохёолшод һанаа зобонгёор бэшэнэ. Уран зохёолой нангин эн бүлаиие урданайнь зангаар үлөөхые хүсэжэ, дээдын газарта хандаһан байна.

Бидэшье баһа эдэ зохёолшодтой хоолойгоо нэгэдүүлжэ, бэшэгтэнь гариуудаа табиһан байхабди...

Тэрэ үедэ маанадай хэндэмнайшье энэ гэжэ альган дээрээ дэлгээхэ ном байгаагүй.

Удангүй Даши-Рабдан Батожабайн «Галта мүрэн», «Дойбод сохилго» гэжэ зүжэгүүд гүрэнэй бүриад драмын театрта табигдажа, «Адуушакай дуун» гэжэ повесть бэшэгдэбэ. Мүн баһа Даши-Рабдан Батожабай ямар нэгэ тон томо зохёол дээрэ үдэр, һүнигүй һуна гэжэ хэлсэдэг болобо.

Николай Дамдинов «Маяковскида айлшаар» гэжэ шүлэг бэшээд, тэрэнниень Роберт Рождественский оршуулба.

Гунга Чимитов Ленинградай театрай студида түрүүшынхиеэ һуража байһан хубүүд, басагадта зорюулжа, Горькийн «Дайсад», Чеховэй «Ваня чагаса», Лопе де Вегын «Үбһэн дээрэ хэбтэһэн нохой» гэжэ зүжэгүүдые оршуулба.

Солбон Ангабаевай «Табгайта таланууд» гэжэ шүлэгэй номород хэлэн дээрэ оршуулагдажа, Москвада гараха болобо.

Минии хэдэн шүлэгүдые Михаил Светлов, Владимир Цыбин, Владимир Семакин гэгшэд оршуулба.

Тоэд энэ үедэ би шүлэг бэшэлгэндэ һониёё бууравд, рассказ бэшэхэ хүсэлэнтэй болоод ябааб.

Бидэ тиихэдэ удэшэндөө бултадаа Переделкинэдээ хэн нэгэнэйнгээ таһалгада сугларжа гү, али газаагүур агаарта гаража, үдэр бүхэндэ хэһэн ажалаа зүбшэн хэлсэдэг, зохёоһон зохёолнуудаа уншалсадаг, нюур харангуй, сэхыень хэлэжэ шүүмжэлэлсэдэг байгаабди.

Маанадайнгаа дунда наһаараашье бэшэ һаа, һургуулиингаа, номуудые олоор үзэһэнэйнгөө талаар Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаев илгардаг байгаа.

Тэрэ үедэ Цэрэн-Анчиг Литературна институдай аспирант, мүнгэшье хөөр дахин ехээр абадаг һэн.

Эндэл бидэ буряад литературынгаа үзуур унгиие, хамаг түүхые, шэнэ үеын байдалые, саашанхи замайнь хүртэшэгүй орьёлые Цэрэн-Анчигһаал мэдэхэ болоҗо, үхаан соогоо элдэб зүрюу бодолнуудые мухарюулдаг болоо һэмди.

Дугаркимаев тиихэдэ Хоца Намсараев Жамсо Тумунов хөөрөй зохёолнуудаар диссертацияа бэшэжэ байһан байгаа.

Ном олые үзэһэнһөө һургаал заахаһаа гадна, юрымни, байдалда Цэрэн-Анчик тон туһатай хүн байба.

Би Москвада эгээ түрүүшын" гээ костюм үмдэбэб. Энэ костюмыемни Цэрэн-Анчик абалсаба.

— Баабайшни шамдаа ехэл мүнгэ эльгээгээ байна. Нагэ хашарагһаа, хөөр-гурбан гахайһаа сохом һалаал хаш. Ши энэ харюуень хэзээ харюулха хүн гээшэбши?— гэбэ.

— Мэдэнэгүйб.

Нээрээшье, баабаймни Москвада һургуулида орохоо хүбүүндээ һүүлшынгээ зөөриие худалдажа эльгээһэн байгаа.

— Харахадамни, ши ехэ һалан хүн хаш. Костюмаа орой-доо нэгэ долоон хоног үмдэһэн аад, урда энгэрээрээ шүлэ адхажархёош. Хэды багтаа үрдинэ гээшэбши?! Ши Хэжэнгын талада бэшэлши, түб хотодоо ябанаш. Алишье тэшэ амаа ангайгаад, хэзэйһан тэшэзэ халба һүрөөд, үрдхи хойнохиёо мэдэхэгүй, үнаһан тэшэзэ үнаад, бодоһон тэшэзэ бодоод ябахагүй, урдаа сэхэ хараад, эдеэлхэдэшье энгэр руугаа бэшэ, табаг тэшэзэ хараад, гартаа халбага, вилкэ барижа һурыш. Костюмейш үмдэндэ үбдэг гарахань. Угайдхадаа, матрац дороо үмдэнэйнгөө хөөр түриие хамтарруулжа табяад унтахаяа яанаш?.. Сагаан сомсаишни нэгэ үмдэһэн аад, хүзүүгээрээ хаб хара. Үгы, ши хүзүүгээ угаадаггүй хүн гүш? Часы шамда абалсажа үгөөб. Гоёхон часы! Һуниндөө гэрэлтэдэг. Тиимэ гү?.. Тоэд энэ часыгаа хайша хэрэг хаяжархинаш. Эндэ-тэндэ ошоод, нюур гараа угаахадаа, ши энэ часыгаа гарһаа абажа, үмдэнэйнгөө дунда хармаанда хээрэйш. Ингээд,— гэжэ Цырен-Анчик часыемни өөрөө гарһаамни абаад, бэһымни хажууда байһан бишыхан хармаанда хэбэ.

Бинь энэ костюмаа долоон хоног соо үмдэтэрөө, үмдэндэл үшөө иимэ хармаан бии юм гэжэ мэдээгүй байбаб.

— Долоон хоног соо энэ шэнэ ботинкыншни хоншоор дээшээ шантайшаба, ваксаар нэгэшье арилгабагүйш,— гэжэ Дугар-Нимаев саашань намаяа һургаба.— Ши хүлөө ехэ шэрэдэг хүн байнаш. Хүлөө дээрэ үргөөд ябахада яаха юм? Гуталайшни хойто ула шулуунда эдигдэжэ, жалжагы болошобо. Үтэр түргэн түмэр абажа, дүрбэн тээһээнь таха хадуула. Тиигээгүй һааш, һараашье болонгүй, баабайһаа гуталай мүнгэ дахин эрихэ болохошоо. Ингэжэ огто болохогүй! — гэбэ.

Һүүдэнь костюмайнгаа урда энгэртэ байһан хармаанда ручкаяа зүүжэ яларуулһан, арьягар томо һам хажуудань хэһэн байхадамни, Цэрэн-Анчик тэдэниием абажа, дээдэ дотор хармаан соом хүүлээд:

— Ши худөөгэй хүн бэшэ болоо гээшэш. Газаа тээгээ юумэ яларуулһанай хэрэгүй. Энэ хармааншни юунэй түлөөб гэжэ мэдэнэ гүш? Нюһанайнгаа пулаад хэхын түлөө юм! — гэжэ хажуу хармаанһаам ургшыһан пулаадым абажа, хэдэ эбхэзд, шэгшэгэйнь тэгшээр харагдажа байхаар, урда энгэртэм хэбэ.

— Энэ пулаадни муухай ха юм,— гэбэб.

— Удэр бүхэндэ угаадаг болохош! — гэбэ Цэрэн-Анчик...

Москва ошоод, хөөрдохи курсда һуража байхадаа, би хэдэн рассказ бэшэбэб. Тэдэ рассказуудаа түрүүн Николай Дамдинов Солбон Ангабаев хөөрто уншабаб. Тэдэнэр ябаа һайшааба. Тоэд Цэрэн-Анчигта харуулхаяа үшөөл айнаб. Хэдэн хоногто дахин-дахин рассказууд дээрээ һуужа, удаан мүлибэб.

Тиигээд лэ нэгэтэ удэшэ Цэрэн-Анчигта уншажа үгэбэб. Уншаһанайм һүүлдэ, тэрэ нилээд үни абяагүй һууба. Минии нюрганайм араар хүйтэн хүлһэн гарахадал гэбэ.

— Яһала болоо байна. Минии нюдэнэй урда эсэгыншни, хүгшэн эжышни шарайнууд элеэр харагдаба. Дайнай үеын хүшэр хүндэ хүдөөгэй байдал этигэмээр, тобойсо зураглагдаба. Эдэ үеые харуулһан зохёолнууд манда үшөө тон хомор. Ши энэ рассказаараа манай литературада шэнэ хуудаһа нээбэ гээшэ хаш,— гэжэ Цэрэн-Анчиг гэнтэ ехэ хүнгэхэнөөр һууриһаа бодожо, термос соохоо хоёр стаканда халуун сай хэжэ, хөөр хүсөөг хилээмэндэ тоһо няажа, хөөр тэбхэр саахар урда урдаа табиба.

Удэшэ орой болоһон байгаа. Столово үни хаалтатай. Тоэд гансал Цэрэн-Анчигта ямаршье сагта иимэ халуун сай, хилээмэн байдаг бэлэй.

Энэ түрүүшымни рассказ «Эсэгын хубүүн» гэжэ нэрэтэй байһан юм.

1955 оной декабрь һарада манай Переделкинэ тосхондо Александр Трифонович Твардовский айлшалжа ерэбэ.

Удэшын эдэнэй һүүлдэ манай столово соо тэрээнтэй уулзалга болобо. Тинхэдэ энээнһээ ондоо ехэ зал Переделкиндэ үгы байгаа гээшэ һэн хаш.

Твардовский «Новый мир» журналай редактор, гүрэн соомнай эзэ томо поэт гэжэ мэдээжэ болоһон байгаа.

Журналайнгаа ажал тухай маида поэт хөөрэжэ үгэбэ. Валентин Овечкинэй шэнэ очеркнууд тухай, Григорий Троепольскийн шэнэ рассказуудтухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ, «Василий Теркин хойто наһандаа» гэжэ тэрэ үедэ хэблэгдээгүй байһан поэмэзэ уншаа һэн.

Һүүлдэнь манай студентнэр Твардовскийн урда шүлэгүүдээ уншажа эхилбэ. Тэрэ доошоо хараад, ехэ эсэнги һуугаашье һаа, хүн бүхэнэй шүлэгүүдтэ ажаглалта хэбэ.

Һүүл бэгта манай Коля Дамдинов бодожо, «Талын дуун» гэжэ шэнэ поэмэзэ уншаба. Твардовский гэнтэ һэр-мэр гэжэ, толгойгоо дээшэнь үргөөд, хүл дээрээ бодожо, Николай Дамдиновай поэмэзэ уншажа дүүргэһэн хойнонь гарьень шангаар вдхаба.

— Та хэн гэжэ нэрэтэйб гэнэт?

— Николай Дамдинов.

— Николай Дамдинов... Һайн, Һайн... Манай журналда ерээрэйгты. Энэ поэмэзэ тургэн манда асарыт. Гаргахабди! — гэбэ...

Александр Трифонович Твардовскитой уулзалгын дүүрэхэдэ, бидэ үнөөхил Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаевайнгаа байдаг гэртэ сугларбабди.

Цэрэн-Анчик термос соохоо халуун сайгаа манда аягалжа, нэгэ-нэгэ хүсөөг хилээмэ урдамнай табиба.

— Зай, мүнөө удэшэ нэгэл юумэн болобол даа. Энээнһээ сааша гэнтэ бүриад уран зохёолойнгоо шэнэ хүгжэлтые энэ удэшэнһөө тооложо байдаг болоходоо болохомнай,— гэжэ Цэрэн-Анчик нюдэнэйнгөө шэл абаад, үни удаан аршаба.

Таһалга соо гансата халуун боложо, бидэнэр бултадаа газаашаа агаарта горабабди. Тойроод хон-жэн, тэнгэриде аржагар мүшэд ялайдажа байба.

— Баргажанай адуун баруун-хойшоо бэлшэбэ гэһэн таабари бии агша бэлэй гү?— гэжэ Цэрэн-Анчик үүр сайжа, баруун-хойшоо тонгойжо, саана түглыһэн ойн ороёгоор үгы боложо байһан мүшэд тээшэ зааба.

— Тиимэ. Үүр сайлга тухай таабари,— гэбэб би.

— Энэшни ганса энээн тухай таабари бэшэ. Энэшни Баргажан нютагай баян бардам, үргэн Буряадтаа айхабтар суутэй байһаниие харуулһан таабари. Харин мүнөө энэ сууень поэт Николай Дамдинов үргэлжэлүүлхэнь! — гэжэ Дугар-Нимаев Коля тээшэ эрьебэ.

Бидэ Николай Дамдиновайнгаа гарые дахин барижа, ороёдой агууехэ поэт Твардовскийһоо үреэлдэ хүртэһэндэнь, үнэн зүрхэнһөө баярлан байбабди...

Удангүй Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаев үндэр сэгнэлтэтэйгээр диссертацяа хамгаалаад, түрэл Буряадтаа худэлхэзэ бусаа һэн.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо Дугар-Нимаев багахан рецензинуудһээ эхилээд, түрэл нютагайнгаа түүхэ хүрэтэр хуу бэшэлсэжэ, залуу, үбгэнгүй хамаг зохёолшодой номуудые эхин һээнь һүүл хүрэтэр хуу уншажа, өөрынгөө хурса анхаралһаа алдадаггүй юм.

Энэ — нааданай хэрэг бэшэ. Зохёолшын ажал хүндэ гэжэ хүн бүхэн мэдэдэг. Харин шүүмжэлэгшын ажал бүри хүндэ байха юм.

Шүүмжэлэгшэ гээшэ уран зохёолшоһоо һураггүй хурдан ухаатай, тэрэнэй бэшэһэн зохёолые сүмэ хаража, хүсэл бодолыень таажа, алдуу эндүүнүүдыень таажа, зохёолой саашанхи хуби заяае шидхэжэ үгэдэг байна.

Зохёолшо хүн зарималдаа үгэдөө һоттожо хажуу тээшэзэ халба һүрэн, нюдэгүй шэнги, харанхыда тэмтэрэн ябадаг.

Энэнние сэхэлдюулхэ, ойлгуулха, зүб замдань гаргаха гээшэ ганса мэргэжэлһээ бэшэ, олон юумэнһээ дулдыдаха. Нэн түрүүн шүүмжэлэгшэдэ нугаршагүй хатуу зориг, үнэн сэхэ зүрхэн хэрэгтэй. Энээн тухай манда Виссарион Григорьевич Белинскийн жэшээ тон ехэ һургаал боложо үгэнэ ха юм даа.

Мүнөө үеын үнэн шүүмжэлэгшэ гээшэ дайнай үеын командир шэнги, бултантай суг-таа нэгэ окоп соо унтаад, нэгэ хотёолһоо кашаяа эдеэд, үдэр бүхэндэ суггаа добтолгодо ороод ябаһан сэрэгшэн шэнги ёһотой. Иимэ бэшэ һаань, тэрэ шүүмжэлэгшэдэ ямаршье хүн этигэхэгүй, тэрээнтэй хамта уран зохёолой хатуу шэрүүн орьёл өөдэ үдэр бүхэндэ дабшахагүй.

Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаев түрэл литературынгаа түүхые бэшэлсэжэ, мүнөө үеын зохёолшодой хэрэгтэ үдэр бүхэндэ оролсожо байхаһаа гадна өөрөө үльгэр түүхэ суглуулалсадаг, эльдэб суглааануудта хабаадажа, уран зохёолшодтоо гол шэглэлыень олголсожо үгэдэг байна.

Би бүри жараад онуудай эхеэр түрэһэн нютагынь болохо Агын талаар, Онон мүрэнэй урда бэеэр Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаевтай хамта нэгэ экспедициндэ ябалсажа, тэрэнэй ямар нарин нягтаар арадайнгаа урданай түүхэдэ, мүнөөнэй шэнэ ёһо заншалда хандадаг байһые ойлгоо һэм.

Эгээл эндэһээ Дугар Нимаевай хараа бодолой үндэһэ һууринь эхитэй гэжэ би һанадагби.

Би тэрэ үедэ Буряадай радиокомитедтэ уран зохёолой таһагта редактораар худэлжэ байгааб.

Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаевай энэ экспедициндэ хабаадалсаха тухай намда хандахадань, би гансата зүбшөөбэшье, ажалдамни хоёр һараар табиха хүн байбагүй.

Зүгөөр түрэл Буряадайнгаа хоёр дэлинь болохо Усть-Орда Ага хоёрые хараагүй һаа, ямар уран зохёол бэшэхэ хүн болохо гэшэбиб гэжэ би ходо һанадаг байжа, ажалаа орхижо, энэ экспедицийн гэшүүн боложо ороһон байнаб.

Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаевай хүтэлбэрилһэн манай бригадада Сергей Петрович Балдаев, Михаил Петрович Хомонов, Гунга Очирович Туденов гэгшэд оролсобо.

Улаан-Удэһөө машинаар гаража, Хори, Яруунаар шударжа, Угдаан хүрэжэ, тэндэһээ сэхэ Ага тосхон орожо, Жамьян Балданович Балданжабонтой уулзабабди.

Гол зорилгомнай хадаа Агын округой болон Ононой урда бэеын хамаг буряад газарнуудаар ябажа, үбгэд хүгшэдһөө урданай үльгэр дуу суглуулха, тэндэхи зоной шэнэ үеын байра байдалтай танилсаха гэһэн байгаабди.

Түрүүн Агын округой Урда-Ага, һудэнтэ, Зудхэли, Шендали, Будалан, Хүнхэр гэжэ газарнуудаар ябабабди.

Урда-Агада профессор Гомбожаб Цыбиков түрэһэн гэжэ би дуулаһан байгааб. Тэндэ тэрэнэй түрэл Жигмитов Доржо-Базар багшында хүрэбэбди. 1930 ондо профессор энэл тоонто нютагтаа наһа барааһан байгаа.

«Буддын шажанай мүргэлшэн нангин шүтөөтэ Түбэд орондо» гэжэ бүхы дэлхэй дээрэ суурхаһан номой авторай түрэһэн тоонтодо буухада, намда айхабтар һонин байба.

Профессор Г. Ц. Цыбиковэй ажал ябуулгын удха шанар угаа ехэ. Бидэ тэрээн тухай материал суглуулаа һэн бэзэбди.

Гадна Б. Барадин Ц. Жамцарэно хоёр мүн лэ Агада тоонтотой һэн шуу. Эдэ хоёрой ажал ябуулгын аша үрые бидэ һайнаар мэдэнэбди.

Һудэнтэдэ манай тэрэ ябахада. Долсонов Будажаб Ц. Жамцараногой һүүлшын ябадал тухай хөөрэхэдөө, нэгэ хайрсаг саарһа саашань нюуһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаев тэрэ хайрсагаарнь тон ехээр һонирхобо.

Мүнөө миниий һанахада, Цэрэн-Анчик нютагайнгаа эрхим хубүүдэй нэрые дүүрэн бодхоон һэргээхэ, хэрэгыень сагааруулха гэжэ оролдожо, тэдээндэ хабаатай шэнэ зүйл бэдэржэ ябаһан байна.

Энэ талаар Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаевай хэһэн ажал ехэ, үнэхөөрөө суутай эдэ хүнүүдэй замые саашань залгуулжа, үргэлжэлүүлжэ ябагшадай нэгэниинь гээшэ.

Һүүлдэнь бидэнэр Шандали нютаг ерэжэ, Жамьян Балданжабоной тоонтодо хүрэбэбди.

Тэндэһээ С. П. Балдаев, М. П. Хомонов, Ж. Б. Балданжабон гурбан Агын зүүн хажуугаар ябаад, һөөргөө бусажа, Цэрэн-Анчик, Гунга бидэ гурбан аяншалгаяа үргэлжэлүүлээ бэлэйбди.

Саашаа бидэ гүйлгэлдэжэ, урданһаа хойшо буряад зоной үльгэр дуунда ороһон Бабжа-Барас баатарай ябаһан Тогоон шулуу, Сэрэг нарһа харабабди, Балжин хатанай нэрэтэй холбоотой нютаг нугануудые үзэбэбди.

Ононой урда бэедэ оршодог Улаан-Ималха гэжэ нютагта Тыҳеев Галсан-Жамса, Намжатов Найдан-Буда гэжэ үльгэршэдһөө олон үльгэр миндаһан дээрэ бэшэжэ, дэбтэрнүүдээрээ дүүрэн тэмдэглэжэ абаа һэмди. Эдэ үльгэршэд үльгэрнүүдээ түүрээжэ хөөрэдэг зон байгаа һэн...

Олохон газарта бидэнэр худөөгэй малшадай үхибүүдэй һургуулида нураха хүсэд аргагүй, интернадуудайнь муу байһан тухай, ажалшадые шэнэ соёлдо һургаха тухай бууһан нютагуудайнгаа хүтэлбэрилэгшэдэ сула хэлэжэ ябаабди.

Һүүлдэнь энээн тухайгаа КПСС-эй Шэтын обкомдо тусхай бэшэг бэшэһэн байнабди.

Юрэдөө, Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаев хаанашье ябахадаа, юушье хэхэдээ, алишье тээһээнь нягта наринаар, нэгэшье үлүү дутуугүйгөөр хэхэеэ оролдодог, тэрээндээ маниие һургадаг байна...

Саг ошоходоо ехэшье түргэн байна даа. Мүнөө Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаев 60 наһатай болобо. Тоэд үгтэһэн энэ үе соогоо манай эрхим шүүмжэлэгшэ буряад уран зохёолойнгоо хүгжэхэ хэрэгтэ тон ехэ аша туһаяа оруулаа, үшөөшье саашань оруулха байна.

Бидэ Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаевтаа бүри тэрэ табяад онуудайхидал адли, эгээл түрүүн шэнэ зохёол бүхэнөө мүнөөшье хүрэтэр абаашажа, зүрхээ худэлгэн, хэлэһэн үгыень шагнадаг гээшэбди.

Ходоодоошье тиимэ ябахабди.

Цэрэн ГАЛАНОВ,
уран зохёолшо.

ТАСС ХИЛЫН ҺАНАҺАА

ЦК-гай пленумые угтуулан

КПК-гай арбан
ирлалай ЦК-гай
абадахи пленум
уд багта гү, али
ноябриин эхеэр үнэргэгдэхэ, КНР-эй экономическа шухала асуудалнуудые хаража үзэхэ, ороной арадай ажахые саашадань гуримшуулха талаар гол хэмжээнүүдые хараалха байна гэжэ Хитадай правительствын тусхай түлөөлэгшэ Юань Му Японой Киодо Цусин агентствэдэ мэдүүлээ.

Хитадта экономическа тогтуритай байдал байгуулга политическэ ба социальна байдалай үндэһэ һуури болохо ёһотой гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Энэ талаар амжалтануудай түйлагдаашье һаань, һүүлэй жилнүүдтэ КНР-эй экономико ехэ бөрхэшээл түбэгүүдтэ орожо байна. Капитальна барилга үргэнөөр хэгдэнэ, экономическа байгууламжа, үйлэдбэриин ашаг үрэ дөошолно, саарһан мүнгэнэй үнэ унана, юумэнэй сэнгүүд хүндэрнэ.

ЗУРГААН БАЛЛ ХҮСЭТЭЙ

ПЕКИН. Октябриин 18-най һүни Хитадай хойто хубида Рихтерэй шкалагаар 6 балл хүсэтэйгөөр газар хүдэлбэ. КНР-эй гүрэнэй сейсмологическа захиргаанай баримта мэдээнүүдэй ёһоор, Шаньси ба Хэбэй провинциинуудай үргэн ехэ районуудта газар хүдэлһэн байна.

Эгээл энэ үедэ баруулжаа байна. Гэбэшье КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленум дээрэ мүнөө байһан национально-гүрэнэй байгууламжые гол түлэб хүбилгахагүй гэжэ баталгадаһан тула тус подкомиссиин байгуулагдаагүй. Энээнтэй дашарамдуулан, үнгэрэгшэ зун, Арадай депутадуудай съездын һүүлээр автономито республикануудай депутадуудай сугларболожо, тэрээндэ 300-гаад хүн хабаадаа гэжэ һануулха хэрэгтэй. Эсэстэнь СССР-эй Верховно Советэ хандаһан бэшэг т

ДҮТӨӨР ТАНИЛСАНА

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой комсомолой комитет сэрэгшэдтэй харилсаа холбоотой болоһоор үнинэй юм. Эзлжэзтэ уулаалгаяа шефтээ абаһан гөрнизонойнгоо бүлэг сэрэгшэдтэй һаяхана үнгэргэбэ.

Заводой хүдэлмэришэдтэ айлшаар ерэгшэд үглөө, мүнөөгүй сэрэгэй албаһаа табигдахаяа ябаһан хүбүүд болоно. Тиимэһээ заводой комсомолшууд эдэнэртэйгээ дүтөөр танилсахаа эрмэлзэлтэй байба. Юуб гэхэдэ, заводой цехүүдтэ хүдэлмэришэдэй дуталадагынь мэдэжэ ха юм. Эдэнэр айлшадаа механическа, локомотив, вагон заһабарилгын цехүүдээр ябуулжа, танилсуулһан. хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдүүлһэн байха юм.

Айлшад завод соогуур ябажэ хараһанай удаа орденто заводой түүхэ харуулһан музейдэ орожо, тэндэ табигдаһан һонирхолтой зүйлнүүдтэй танилсаһан. дайнай, ажалай ветерануудтэй, сэрэгэй албанда мордохоёо байһан залуушуултай үнгэргэгдэһэн уулзалгада хабаадалсаба.

Айлшаар ерэһэн сэрэгшэд хойто үдэрынь Советүүдэй талмай ерэжэ, пролетариадай агуурхэ багшэ В. И. Ленинэй, Илалтын проспектдэхи танкын хүшөөнүүдтэ баглаа сэсэгүүдые табиһан байна. Үдэшэндөө эдэнэр Соёлой ордон соо залуушуултай уулзажа, концерт наада дэлгэһэн байха юм. Заводой комсомолой комитедэй хүдэлмэрилэгшэд саашадаашье иимэ уулзалгануудые үнгэргэжэ, залуу хүдэлмэришэдые заводтоо урихаа зорилго урдаа табина.

Т. БАДМАИН.

СЭРЭГШЭДЭЙ ДУРАСХААЛДА

Холын Афганистанда баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшэ-интернационалистнар Александр Халудоров болон Павел Ябжановта түрэл Шулуута нютагаархидынь хүшөө бодхоообо. Эндэ эрэлхэг хөөр хүбүүдэй түрэлхидынь, багшанарынь, нүхэдынь олоор байлсаа.

Энэл үдэртөө Шулуута нютагай һайндэр наяржа, табяад жэлэй туршада Коммунис партиин зэргэдэ жагсагша Долгор Жалсановна Юбухаева, Ринчин-Доржо Мандарханов болон бусад зохидоор хүндэлэгдөө юм. Хүршэ Тооро нютагташье ажаһуугшад иишээ ерээ.

В. ХАРТАЕВ.

Түнхэнэй район.

АГААРАЙ ХАРГЫН ЭЗЭД

Улаан-Удын аэропортдо ниидэлгын-методическа ажал ябуулдаг инженер Л. Г. Трифоновтэй хамта ниидэлгын полоса дээрэ гаража ябаха зуураа тобшохоноор хөөрэлдэһэн байнабди.

— Манай аэропортдо самоледуудай ба вертоледуудай отрядууд бии. Нэгэдэхи отрядай бүридэлдэ 25—27 экипаж бии гээд тоологдоно. Эндэмнай һаяшаг ниидэлгын-методическа класс нэгдэзэ юм. Летчигууд эндэ номуудые уншажа, эрдэм мэдэсэзэ дээшэлүүлнэ. Эндэ электронно түхеэрэлгэнүүд дээрэ летчигууд, штурманууд, программна һуралсал гарадаг болонхой,— гэжэ Леонид Григорьевич хөөрэнэ.

...«Багдарин — Улаан-Удэ» гэжэ рейс хэһэн самолет аэродром дээрэ бууба. С. И. Калининай ударидадаг экипаж энэ самоледые жолоодоо юм. Экипажай командир, 2-дохи пилот Н. И. Тутаев, штурман Г. И. Уколов ба бортмеханик В. Л. Убушеев гэгшэд гэшхүүрэзэр бууна. Энэ үедэ үнинэй стюардесса Аделаида Кузнецова буухыень хүн зоние урина.

— Мүнөө энэ рейс ехэ хүшэр байгаа. Сахилгаан, үүлэнүүд агаарай харгыдамнай ходо дайралдаа юм. Мүнөө нигэзд Нижнеангарск руу ниидэхэмнай, тиимэһээ бэлдэхэ хэрэгтэй, — гээд В. Л. Убушеев яараа бэлэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. И. Калининай экипаж.

В. ГАРМАЕВАЙ фототекст.

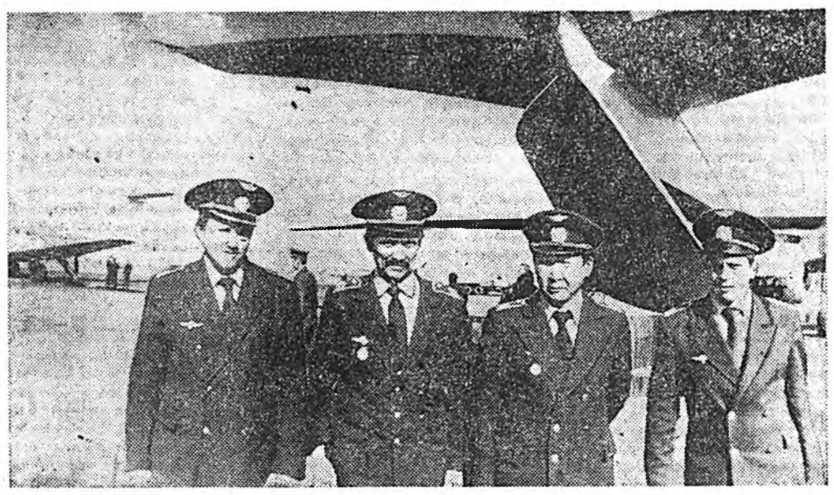

ХУРАМХААНАЙ ҺОНИН

ЗАЛУУШУУЛАЙ ТҮБ БАЙГУУЛИГДАХАНЬ

Хурамхаан һууринай эхин классуудай һургуулиин хуушан байшангые заһабарилаад, эндэ залуушуулай түб байгуулха гэһэн һанамжа бии юм. Энэ зорилгодо облсовпрофой зүгһөө 40 мянган түхэриг мүнгэн дамжуулагданхай. Мүнөө дээрэ видеомагнитофон, үнгэтэ хүгжэмэй түхеэрэлгэ абаа.

Комсомолой райкомой нэгдэхи секретарь Сергей Хайдаповай хэлэһэнэй ёһоор, эндэ районой соёлой таһаг, арадай һайн дуранай дружинанууд ба гуйсэд наһаяа хүсөөгүй үхибүүдэй инспекци хүсэ шадалаа нэгэдүүлжэ, залуу хүбүүд, басагадые муу хэрэгүүдһээ һэргылхэ, һонирхолтой хэмжэ ябуулгануудаар сулөө сагыень эзэлхэ байгаа. Эндэ залуушуулай өөһэдөө өөһэдыгөө мүнгэ зөөреэр хангадаг нэгэдэл бии болохо юм. Районой ажаһуугшадай захилаар эндэ хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг бэйхаар хэрэгэлдэнэ.

МОНГОЛ НЭРЭТЭЙ КАФЕДЭ

Хурамхаан һууринда «Гоби-Алтай» гэжэ нэрэтэй кооперативна кафе бии юм. Кооперативайнь түрүүлэгшэ Зинаида Бадмаевна Дагва удаан жэлдэ Монголдо хүдэлһэн, тиимэһээ кафедэ иимэ нэрэ үгэһэниинь ойлгосотой. Эндэ буряад аман зохёолой үдэшэ хоёр дахин үнгэргэгдөөд байна. Һууринай үбгэд, хүгшэд кафе соо сугларжа, урданай дуунуудые дууладаг, оньһон үгэ, онтохон, таабари залуушуулда хөөрэдэг юм.

В. БУДАЕВ.

ҺУРГУУЛИИН АЛДАРТА ОЙ

Үүрэг нютагта һургуулиин байгуулагдаһаар 125 жэлэй ой эдэ үдэрнүүдтэ үргэнөөр тэмдэглэгдэжэ байнхай.

1864 ондо эндэ нютагай поп таряашадай арбан табан хүбүүдэй һураха һургуули нээжэ, үхибүүдээ үзэг, бэшэгтэ һургаха дуратай нютагай зон мүнгэ зөөреэр түс һургуулиие тэдхэдэг бэлэй. Үүрэг нютагай хүдөөгэй-приходско училищи гэһэн нэрэтэй боложо, түрүүшын багшанарай дунда Иннокентий Кузьмич Большаков, поп Иннокентий Иванов, Мария Новикова гэгшэд байгаа. Хоёр класстай болоһон энэ һургуулида гансал хүбүүд һураха эрхэтэй һэн. Агуурхэ Октябриин социалис революциин мандаһанай удаа, 1924 ондо түс һургуули дүрбэн класстай болотороо үргэдэхэгдэжэ. Ехэ. Баг-Үүрэг нютагуудай, хүршэ Телятниково, Душалаанай үхибүүд иишээ ерэжэ, үзэг, бэшэгтэ һуража эхилэй бэлэй. 1930 ондо эндэ долоон класстай хүдэлмэришэн залуушуулай һургуули (ШРМ) нээгдэжэ, 280—320-ёод һурагшад эрдэм шудалхаһаа гадна, хүдөө ажахын хүдэлмэри һайнаар мэдэдэг, ажахыдаа бодото туһа хүргэдэг һэн. 1952 ондо һургуули арбан класстай боложо, 680—700 шабинар эндэ һураха арганай болоо бэлэй. 1946 онһоо эхилжэ тус һургуулиин һурагшад зүгы үсхэбэрилдэг болобо. Эдир натуралистнууд ехэ амжалта түйлажа, Москвада ВДНХ-гай залда эдэнэр тухай хөөрэнэн экспедиции таба дахин табигдаа бэлэй. Зүгышэн П. М. Малика һурагшадые хүтэлбэрилжэ, энэ хэрэгтэй ажалай амта танюулаа бэлэй. ВДНХ-гай зүгһөө Үүрэгэй дунда һургуулида «ГАЗ-53 А» машина бэлэг болгон дамжуулагдаа һэн.

Мүнөө тус һургуулида РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник Г. А. Усынина, Буряадай АССР-эй арадай гэгээрэлэй отличникуд В. П. Иванов. В. Н. Овчинникова, ,унинэй багшанар Г. В. Маринич. М. Я. Яковлева. Г. И, Плеханова, Л. В. Попова, залуу директор Т. Н. Найданова. залуушуул А. В. ба Л. К. Таненбергнүүд, Г. И. Боков, Л. М. Степанова, Д. В. Колмакова ба бусад үхибүүдээ һайн эрдэм мэдэсэтэйгээр һургажа, ажабайдалай үргэн замда удэшэдэг заншалтай.

Бүхы наһаараа, 55 жэлэй туршада эндэ багшалһан Е. И. Попова эдэ үдэрнүүдтэ һургуулиингаа алдарта ойе ба өөрынгөө 70 жэлэй ойн һайндэрые тэмдэглэнэ. Мүн лэ үнинэй багша, дайнай ветеран И. М. Васильев оронойнгоо хото городуудаар тэрһан һураншадһаа эдэ үдэрнүүдтэ амаршалгын бэшэгүүдые абажа, тэрэ үнгэрһэн сагаа ухаан бодогдоо дахин һэргээн, залуу болоһондол, тосхоной үйлсөөр гэшхэлбэ.

И. БАДМАЕВА.

Баргажанай район.

АЙМШАГТАЙ ҮЕ САГАЙ ДАБТАГДАХАГҮЙН ТУЛА

Районой библиотекын дэргэдэ номдо дуратайшуулай «Сагаан дали» клуб бии юм. Һаяхан тус клубай гэшүүд — багшанар, партийна эхин организациннуудай секретарьнар, дунда һургуулиин дээдэ классуудай һурагшад, районой газетын хүдэлмэрилэгшэд эндэ сугларжа, «Нютагаймнай түүхын сагаан толбонууд» гэһэн темээр һонирхолтой хөөрэлдөө эрхилбэ. Нютагай түрүүшын коммунист Буда Дансаранов, Лопсон Бакшиханов ба бусад түрүү бодолтой хүнүүд тэрэ һуреөтэй үедэ сүлэлгэдэ эльгээгдэжэ хосороо. Гансал Гончик Морхоевич Базаров найман жэлэй туршада тэрэ тамын орондо ябажа, гэртээ бусаха заяатай байгаа. Тэрэ «Коммунизм» колхозой һүнэй фермые даагшаар олон жэлдэ хүдэлжэ, хүдөө ажахын ажалда шуналтай, абьяастайгаар оролдодогойнгоо түлөө 1960-аад оной эхээр Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм. Һураг суугүйгөөр үгы болоһон, ямаршье гэм хээгүй аад, хосорһон нютагаархидайнгаа һаруул һайхан дурасхаал хүндэлжэ, залуу үетэндэ энэ шэрүүн саг һургаал болог, саашадаа иимэ аюул бү дабтагдаг гэһэн һанаатайгаар ажалай ветеран С. Б. Дансаранов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь В. Д. Рабжаев, партиин райкомой хүдэлмэрилэгшэд Х. Д. Хамаганова, Н. С. Батоев, районой библиотечнэ нэгэдэлые даагша З. Б. Мунконова ба бусад үгэ хэлээ.

В. ГАЛСАНОВ.

Ахын район.

АЛТАН НАМАРАЙ ҺАЙНДЭР

Бэшүүр һууринай 3-дахи найман жэлэй һургуулида алтан намарай һайндэр үнгэргэгдэбэ. Энэ һайндэр гурбан шатаһаа буридэнэ. Нэгэдэхидэнь сэсэгүүдэй баал эмхидхэгдэжэ, «Огородой эзэн», «Бэшүүрэй аялганууд», «Нюдэнэй хужар» гэхэ мэтын нэрэтэй олон багланууд табигдаа юм. Хоёрдохидонь үхибүүд түрэл нютагайнгаа тала дайдаар аяншалжа, элдэб һонин хэмжэзнүүдые эмхидхэн, эдеэ хоол шанажа, һайнаар амараа һэн. Эсэстэнь класс бүхэн ямар нэгэн овощ тухай зужэг-онтохон харуулха, дуу дуулаха, шүлэг хэлэхэ ёһотой байгаа. Дүнгүүдэй согсологдоходо, 7-дохи, 8-дахи классуудай һурагшад түрүү һуури хубааһан. 6-дахи «б» классайхид хоёрдохи, 6-дахи «а» ба 5-дахи «б» классуудай үхибүүд гурбадахи һууриде гараһан байба.

В. БОРИСОВ.

МВД-һээ МЭДЭЭСЭНЭ

1989 оной октябрь һарын түрүүшын хахадта республика дотор 338 гэмтэ ябуулга хэгдэбэ. Тэрэ тоодо хоёр хүн алуулһан, 25 хүн хүндөөр гэмтээгдэһэн, 6 эхэнэр хүсөөр эдлэгдэһэн, 18 ушарта хүсөөр тоноһон, гурэнэй болон ниитын зөөри хулгайлһан 44 ябадал тодоруулагдаа. Мүн хубиин зөөри хулгайлһан 128, автомототранспорт хулгайлһан 35 гэмтэ ябуулганууд элирүүлэгдээ.

Октябриин 2-ой һүни Зэдын районой Петропавловка тосхондо танигдаагүй хүн «Иж-Юпитер» мотоцикл хулгайлаад, тэрьелһэн байгаа. Харин үглөөдэрынь һүнийн 1 час 30 минутада тус мотоцикл хулгайлһан Брюсов гэжэ хүн Железнодорожно районой дотоодыя хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэдтэ баригдаба.

Октябриин 5-да республикын киногой нэгэдэлэй жолоошон «Одон» ресторан соо хоёр залуу хүнүүдтэй тониеса ха. Эдэнэрыхь ресторанһаа гаража ябаха үедоо, тэрэнние гра таларнаань тархи руунь сохижо унагаагаад, дэгэлынь тайлажа абаһан юм. Эдэ хоёр тэрэ дороо баригдаа.

Октябриин 10-най үдэшын 8 сагта Улаан-Удын Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ үйлсэдэ бүпэг хүбүүд багшакарай институтдай студентнэртэй наншаг-даа үүдхэһэн байгаа. Эндэ тус институтдэй спортивна факультедэй студент Ербатков хутагаар гэдэһэ руугаа хадхуулжа, больницадэ оруулагдаһан юм. Тэрэ больницадэ наһа бараа.

Октябриин 15-да Хойто-Байгалай районой Кичерэ поселогто ажаһуудаг хүн һамгаяа, хадам эхэсэ буудажа алаһан, эсэгэеэ, нютагай амбулаторин врачые шархатуулһан байба. Эдэ бухы муу муухай хэрэгэйнгээ һүүлээр тэрэ еерыгөо буудажа алаһан байна. Мүн энэ үдэр Улаан-Удын Железнодорожно райондо ажаһуудаг нэгэ эхэнэрһээ иимэ мэдээсэл абтаба: «Хитадай Арадай Республикада үйлэдбэрилэгдэһэн магнитофон худалдажа абаха зорилготойгоор хоёр хүн байрадамни ерэһэн юм. Эдэ хоёр магнитофон худалдажа абахадаа, зэд суглуулдаг «Кукла» барюупаад тэрьелшоо. Мүнөө мүрдэлгэ хэгдэнэ.

Октябриин 16-най үдэшын 7 сагта Селенгинск тосхоной гастрономдо ороһон һогтуу нэгэ хүн наймаалагшадые хутагаар зажажа байгаад, мүнгыень абаха һэдэлгэ гаргаа. Хулгайшан баригдаа.

Үнгэрөөд байһан үе соо харгын-транспортна 70 ашуул тохёолдоо. Эндэ 16 хүн наһа бараһан, 66 хүн хүндөөр гэмтэһэн байба.

Октябрь һарын 9-һоо 15 болотор республика дотор 28 галай ашуул боложо, 10 мянган түхэригэн гарза хэгдэбэ. Октябриин 11-дэ Дээдэ-Онгостойдохи дачын нэгэ гэртэ түймэр болоһон байба. Түймэр табиһан хүнийнь тодоруулагдаагүй. Гэрэй эзэн К. А. Васильевта 1222 түхэриг гарза хэгдэбэ.

Октябрьска районой Ключевской үйлсын 45-дахи гэрэй газаа барилга-хабсаралгын нэгэдэхи управленией барилгын материал шатаһан байна. Энэ түймэр үхибүүд табяа гэжэ тодоруулагдаба.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ *Мүнөөдэрэй номерто*

СССР-эй Верховно Советэй хоёрдохи сессиин тоосоон, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй заседэхи тухай ТАСС-ай материалнууд.

«Үгэ абаһаб» гэһэн ниитэ гаршаг доро Улаан-Удын Железнодорожно райсоветдэй депутат, Улаан-Удын түмэр замай дистанциин монтер И. Юлташевай статья толилогдобо.

«Шиидхэгдэхэ ёлотой олон асуудалнууд»— иимэ гаршаг доро КПСС-эй обкомой Захаамикай райондо үнгэргэгэн үдэрнүүд тухай материалнууд үгтэбэ.

Газетын гурбадахи нюурта — элүүр энхэ байдал тухай тусхай уулзаһан.

Шог ёгто долгиндо.

Этигэхээ гү? «Юртэмсэ дэлхэйн элдэб үзэгдэлнүүд» урданаа, илангаяа энэ жэлдэ хүн зоние хулгаанэ.

Кино, театрнуудта

«ДРУЖБА»
АРМИЯ ТРЯСОГУЗКИ СНОВА В БОЮ — в 9-40, ВОРЫ В ЗАКОНЕ — в 11-30, 15-20, ДВОЕ И ОДНА — в 13-30, 17-20, 19-10, 21.

«РОДИНА»
СКАЗКА ПРО ВЛЮБЛЕННОГО МАЛЬЧА — в 9-40, ВОСХОД «ЧЕРНОЙ ЛУНЫ»— в 11, 13-20, 15-40, 18, 20-30, 22-50.

«ПРОГРЕСС»
Красный зал — ВОСХОД «ЧЕРНОЙ ЛУНЫ»— в 10, 12-10, 14-20, 16-30, 18-40, 20-50. Зеленый зал — ЧЕРНАЯ ПАНТЕРА — в 9-30, 13, ВЫСОКИЙ БЛОНДИН В ЧЕРНОМ БОТИНКЕ — в 11-20, 14-50, 16-30, ВОСХОД «ЧЕРНОЙ ЛУНЫ»— в 18-10, 20-20.

«ЭРДЭМ»
ЖИЗНЬ И УДИВИТЕЛЬНЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ РОБИНЗОНА КРУЗО — в 9-40, 11-10, 12-50, 14-30. КЛУБ «КОТТОН» (2 серии)— в 16. ЛЕДИ ДЖЕЙН (2 серии)— в 18-10. ИНТЕРДЕВОЧКА (2 серии)— в 20-30, 23.

«ОКТЯБРЬ»
ПОТЕРПЕВШИЕ С «ЛИГУРИИ» (фильм 2)— в 9-50, 14. ТАНЦУЙ ТАНЦУЙ (2 серии)— в 11-20, 16 18-30, 21.

«ВОСТОК»
ПУТЕШЕСТВИЕ в 13-30. КУКС в 15, 18 2
«БАЙКАЛ»
ЗВОНЯТ. ОТ в 16-30 утра 20-30
ВИДЕОЗАЛ «О СТРЕЛЫ РС 13-40 ТЕНИ (2 серии)— в
ДК «ТЕКСТИЛ СОБАКА И 17 10

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23 редактор —2-50-96, пркемная —2-54-54, зам. редактора —2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат —2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды —2-60-91, 2-56-23; промышленности и строительства —2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86; советского строительства и быта —2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации —2-34-05, переводов —2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская —2-33-61, выпускающие — 2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин —91-1-44, Северобайкальск —35-73. п. Хориск —55-6-99

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли г Улан-Удэ ул Ленина, 31 Н-00697. Заказ № 243. Индекс 04613

ТЕЛЕВИДЕНИ

ОКТЯБРИИН 22-һоо 29 ХҮРЭТЭР

ПОНЕДЕЛЬНИК, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30 — «120 минута». 9.35 — Футболой шэнжэлэл. 10.05 — «Чужие игры» — уран һайханай фильм. 11.25— Врач-психотерапевт А. М. Кашпировскийн элүүр энхын сеанс. 2-дохи дамжуулга. 11.25 — «Ан амитадай аймагта». 16.30 — Баримтата фильм. 16.55 — Мультфильмнүүд. 17.20 — Хүүгэдэ хачинарни, үйданаб тазнад тухайгаа. 17.55 — Хүүгэдэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18.55— Алаз-Дурнада ажахын тоосоон. 19.25 — Футболой шэнжэлэл. 19.55 — Ю. Эдлис. «Тройка» — зүжэг. 21.20 —Шухала хөөрэлдөөн. 22.00— Время. 22.35 — Болгариин урданай хүгжэм, дуунай камерна ансамблиин концерт. 23.25 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак»—«Динамо» (Киев). 00.15 —«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 00.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Динамо» (Киев).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15. 12.20 — «Коломно руу аяншалга». 9.35. «Полцарства за коня» —баримтата фильм. 20.40 —«Чужие игры» —уран һайханай фильм. (Арменфильм). 22.00 — Время. 22.35—Врач-психотерапевт А. М. Кашпировскийн элүүр энхын сеанс. 2-дохи дамжуулга. 23.25 —«Приглашение к празднику» —баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!». 9.15 —«Узбекистан морилжо хайрлыт!». 9.40 — «Поэзи». И. Сельвинский. 10.20 — «Серебряный рог Ал-тау» — уран һайханай фильм. (Казахфильм). 11.35 — К. Сен-Санс. Оркестртэй хамта фортепиано дээрэ гүйсэдхэхэ 2-дохи номерой концерт. (ГДР-эй телевидени). 12.00 — «Суурян: долоон хоногой үйлэ хэрэгүүд». 12.15—Баримтата фильм. 12.30 —«Аяншалагшадай клуб». 13.30 — Ростов-на-Дону хотын телестудиин damжуулга. 14.05 — «Образ». Ахалагша классайхидта уран зохёолой викторина. 15.35 — «Мы все, обязательно посещающие школу»—9-дахи серия. 16.10 — «Водитель»—9-дахи серия. 17.30—Мультфильм. —«Россияне» гэжэ хөгжимтэй драматическа трио неадаа. 18.10 — СССР-эй МВД мэдээсэнэ. — «Весенняя симфония». 19.40 — «Дуунай ертөө». уран һайханай фильм. (ГДР). 19.40 —«Дуунай ертөө». — Харгын аюулгүй байдал. 20.05 — РСФСР-эй сахиха. 20.05 — РСФСР-эй сахиха. 20.05 — Сто городуудай телевидени. Нерюнгри хотын ажалтнууд. (Якутия). — «Амгалан нойрсогты, багшаа!». 21.15 — Соционастикаар дэлэй. 22.00— Время. 22.35— Зохёолой хөгжэлтэй. «В городе «Сидоров». — Зохёолнууд. — Соносхолнууд. 20.30 — Хойто зүгэй дэлэй. Залуушуулай дуунай фестиваль. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багшаа!». — Спортивна гимнастикаһаа хэнэй чемпионат, Москва. 22.35 — «Семейный альбом». — уран һайханай фильм. — Шэнэ һонин. 00.15 — Хэнэй хото городуудай динууд. Омскын тухай.

ВТОРНИК, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30 — «120 минута». 9.35 — «Завещание старого мастера» — үхибүүдтэ 4 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи серии. 10.40 — «Тройка» — зүжэг. 12.05— Хүүгэдэ зорюулагдаһан дамжуулга. 13.05 — Баримтата фильмүүд. 13.35 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 16.30 — Нэгэлгээтэй рояль. 17.00 — «Импульс». 17.45 — «Амар сайн, хүгжэм!». 18.20—«Хельсинкэ: Хойто зүгэй сагаан нинслэл». 13.40— Фотоконкурс. 18.45— Хүхюун стартнууд». 19.30— Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 19.45 — «Арендатор—89» гэһэн конкурс. 20.45 — «Собачье сердце» — уран һайханай фильм. 1-дахи серии. 22.00 — Время. 22.35 — СССР-эй МВД мэдээсэнэ. 22.45 — «Эб найрамдалай ураскоорондын удэр» — теле-хүүргэ. 23.40 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15, 12.15 — «По образу и подобию» гэһэн дамжуулга. 9.35. 10.35— География. 8-дахи класс. 10.05. 11.05 — Француз хэлэн. 11.35. 12.35 — География. 7-дохи класс. 12.05 —Шэнэ һонин. 13.05 — «Ехали в трамвае Ильф и Петров»— уран һайханай фильм. 14.10— «Пороч»— баримтата фильм. УЛААН-УДЭ. 17.35 —«Ая гаа». (буряадаар). [illegible] гал. 18.55 — «Полный хэлэн хуудаһанууд. [illegible] киноочерк. 19.05 — [illegible] мастер» (буряадаар). [illegible] Байгал (буряадаар). [illegible] галай үмэнэхи [illegible] 20.50—Соносхолнууд. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багшаа!». 21.15 — [illegible] фильмүүд. 22.00 — [illegible] Верховно Советэй [illegible] рэ.

СРЕДА, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30 — «120 минута». 9.35 — «Завещание старого мастера» — 4 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 10.40 — «Арендатор—89» — конкурс. 11.40 — «Собачье сердце» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 12.55 — «Амар сайн, хүгжэм!». 13.30 — Хүнэй институт. 14.30 — Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай «Һолонго» гэһэн ураскоорондын VIII фестиваль. (Нигери). 16.25—Л.-В. Бетховен. Концерт. 17.05—«Эжы, аба бидэ гурбан». 17.35 — Белорус дуунай концерт. 17.50 — Хүүгэдэгэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18.50 — Философиин темэдэ хөөрэлдөөн. 19.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 19.50 — «Арендатор—89» — конкурс. 20.50 — «Собачье сердце» — уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 22.00 — Время. 22.35 — Шухала хөөрэлдөөн. 22.45 — «Оперодо дуратайшуулда» — телеклуб. 24.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.15 — Гадаадын оронуудта Совет радио дамжуулгын эхилһээр 60 жэлдэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15. 12.15 —Киноочерк. 9.35. 10.35 — Информациин ба тоолон тодорхойлхо техникын үндэһэ һуури. 10.05. 11.05 — Немец хэлэн. 11.35. 12.35 — Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 12.05 —Шэнэ һонин. 13.05 — «Микко из Тампере просит совета» —уран һайханай фильм. 17.35 — Киноочерк. «Бүүд — басагад». [illegible] ран» — соносолборик. [illegible] гал. 19.30 — «Баримтата [illegible] — РСФСР-эй ба Буряад [illegible] эй Конституциинуудай [illegible] лиин прооктые эрхилхэ [illegible] барюулагдаа. Эршэмтэй [illegible] ологи, ажалай эмхидхэлдэ [illegible] онол аргануудые нэ[illegible] шуул!». 21.15 — [illegible] мал ажалай продуктнуудые үйлэдбрилгые, худалдалганууд». 22.00 — [illegible] дэ дэшэлүүлхэ талаар тэдэ[illegible] ундэр амжалтануудые түй[illegible] ан байна.

ЧЕТВЕРГ, 26.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30 — «120 минута». 9.35 — «Завещание старого мастера» — 4 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 10.40—«Арендатор-89» — конкурс. 11.40—«Собачье сердце» — уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 12.45— Хүүгэдэ зорюулагдаһан дамжуулга. 13.45 —«Эб найрамдалай ураскоорондын удэр»— теле-хүүргэ. 16.30—«Түрэл байлга». 17.30— Абхазай АССР-эй Гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт. 18.20— «Стенограмма» — баримтата фильм. 19.19— Совет дүүдтэ—засаг! 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 20.45— М. Равель. «Вальс». 21.00— Литературно-уран һайханай видеоканал. 1-дэхи хубинь. 22.00 — Время. 22.35— Литературно-уран һайханай видеоканал. 2-дохи хубинь. 00.15—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.30— Литературно-уран һайханай видеоканал. 3-дахи хубинь.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15. 12.15— Киноочерк. 9.35, 10.35— Хүгжэм. 3-дахи класс. 10 05, 11.05— Испан хэлэн. 11.35, 12.35— И. С. Тургенев. «Отцы и дети». 12.05— Шэнэ һонин. 13.05 — «Кодовое название «Южный гром»— уран һайханай фильм. 1-дахи сери. УЛААН-УДЭ. 17.35 —.Залуушуулай сэрэгэй-патриотическа хумуужүүлгын асуудалнууд. 18.25— Байгал. 18 45 —«Соведүүд ба ажабайдал». 19.25—«Буряад орон». 20.10— Хэн Байгалые зүгэй галай жасын [illegible] Англиин уран зохиолоо [illegible] Стюарт дамжуулга. 20.50— Соносхолнууд. СССР. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багшаа!». — Украинын ССР-эй радио. «Хурса үгэ». [illegible] залуушуулай редакциин дэхи хубинь. 2[illegible] нойрсогты, багшаа». [illegible] Таниие залуушуулай [illegible] урина. 2-дохи хубинь. Время. 22.35—Талай редакциин урин [illegible] бинь. 00.35—Шэнэ [illegible]

ПЯТНИЦА, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—120 минута». 9.35—«Завещание старого мастера»— үхибүүдтэ 4 серитэй уран һайханай фильм. 4 дэхи сери. 10.40—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 11.25— Аяншалагшадай клуб. 12.25—«Дуун-89». 13.55—«Возвращение»— баримтата фильм. 16.30—«Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 17.00— Свердловскһоо хүгжэмтэ damжуулга. 17.45—«Илагшад». 18.45— Австриин телевидениин damжуулга. 19.15—«Интерсигнал». 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— РСФСР-эй дирижернүүд - хормейстернүүдэй нэгэдэмэл хоорой концерт. 20.35— Берлинэй калейдоскоп. 22.00— Время. 22.35— Шухала хөөрэлдөөн. 22.45—«Хараа бодол». 00.15— Хүгжэмтэ damжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15, 12.15—«Доктор Алексеевэй хоёр ажабайдал». 9.35, 10.45— Түүхэ. 5-дахи класс. 9.55, 11.05— Англи хэлэн. 10.25— Киноочерк. 11.35, 12.35— Түүхэ. 8-дахи класс. 12.05— Шэнэ һонин. 13.05—«Кодовое название «Южный гром»— уран һайханай фильм. 2-дохи сери. УЛААН-УДЭ. 17.25— Мультфильмнүүд. 18.35— [illegible] ной һонинууд. [illegible] хэлэнэй хэшэл. [illegible] гэртэ баяр». МОСКВА. «Амгалан нойрсогты, багшаа!». 21.15— Мэдээжүүлга. 22.00— [illegible] Ф. Яруллин. «Шэнэ [illegible] рай гүрэнэй Мусаев нэрэмжэтэ оперо[illegible] демическэ театрай [illegible] — Шэнэ һонин. [illegible] дель. Хоорой [illegible]

СУББОТО, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Оранжевый дождик»— үхибүүдтэ фильм. 10.40—Баримтата фильм. 11.10—Жэлэй дүрбэн саг. Октябрь. 12.10—1990 оной Литературно-уран һайханай журналнуудай түсэбүүд тухай. 13.15—Юһэдэхи студи. 14.15 —«Очевидное-невероятное» гэһэн damжуулга. 15.15—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.30 —«Аза талаантай үшар». 15.45 —Суббото—түрэлхидэй удэр. 17.15—«Социалис оронуудта». 17.50—«Уран шүлэгэй долгин дээрэ». 17.55—«Сочи-89». Совет дуу гүйсэдхэгшэдэй бүхэроссин конкурс. 19.10— Режиссер Л. Пчелкиной фильмүүд. «Дети солнца»—уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 22.00—Время. 22.35—Шухала хөөрэлдөөн. 22.45—Телевизор харагшадай анхаралда. 23.15— Гадаадын оронуудта совет радио-дамжуулгануудай эхилһээр 60 жэлдэ зорюулагдаһан искусствын уран бэлигтэнэй концерт. Останкинадахи концертнэ студиһаа damжуулагдаха. 01.15— «Һүниин тэнгэй урда ба һуулдэр».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Худөөгэй ажал хэрэгүүд». 10.15—«Экран дээрэ —01 албан». 10.50—«Легенда о любви»—уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 13.05— НБА-гай мэргэжэлтэ баскетболистнуудай дунда США-гай чемпионат. 14.05—«Бултанда хабсатай спорт». 14.20— Мэдээсэлэй damжуулга. 15 05— Телевидени ТИВИ тухай. Л. Золотаревский damжуулгые хүтэл